

«Παραολυμπιακοί Αγώνες και ΜΜΕ: Από την Αθήνα στο Πεκίνο»

Συντονιστής: Λαυρέντιος Δελλασούδας

Ομότιμος Καθηγητής του ΕΚΠΑ

Δ/ντής του Κέντρου Σχολικής Επαγγελματικής & Κοινωνικής Ένταξης Ατόμων με Αναπηρία (ΚΕΣΕΚΕ)

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ (Λ. ΔΕΛΛΑΣΟΥΔΑΣ)

Κυρίες και κύριοι, σύμφωνα με το πρόγραμμα του Συνεδρίου η θεματική ενότητα που ακολουθεί ευθύς αμέσως είναι κάπως διαφορετική σε σχέση με τις προηγούμενες –διότι μας οδηγεί σε ένα άλλο πεδίο, σε μια άλλη ατμόσφαιρα– και έχει τον τίτλο «Παραολυμπιακοί Αγώνες και ΜΜΕ: Από την Αθήνα στο Πεκίνο».

Και αφού μιλάμε για αθλητικούς αγώνες θα πρέπει και εμείς να μιμηθούμε αυτό που συμβαίνει στη σκυταλοδρομία. Αυτοί που παραλαμβάνουν τη σκυτάλη από τους προηγούμενους πρέπει να τρέξουν γρηγορότερα για να καλύψουν τις οποιοσδήποτε καθυστερήσεις. Με τη διαφορά ότι εδώ η αύξηση της ταχύτητας θα «επιτευχθεί» όχι με επιτάχυνση του ρυθμού ης ομιλίας αλλά με περιορισμό της έκτασης των εισηγήσεων –αρχής γενομένης από τον ομιλούντα– λαμβανομένου υπόψη ότι το πλήρες κείμενο των εισηγήσεων μπορεί να κατατεθεί, προκειμένου να καταχωριστεί στα πρακτικά του Συνεδρίου.

Κυρίες και κύριοι, όταν για πρώτη φορά άκουσα τον τίτλο αυτής της θεματικής ενότητας του Συνεδρίου ομολογώ ότι με ενθουσίασε, γιατί θεώρησα ότι η ενότητα αυτή παρέχει μια εξαιρετική ευκαιρία για να δούμε –σε συνεργασία με τους ειδικούς εισηγητές και τους λοιπούς συνέδρους– και δύο βασικές παραμέτρους του αθλητισμού. Οι παράμετροι αυτές συνδέονται άμεσα με την *Παιδαγωγική* ή ακριβέστερα με την *Ανθρωπαγωγική* και με τη θεωρητική θεμελίωση της Ειδικής Αγωγής, την οποία και υπηρετώ, και είναι οι εξής: α) η προσέγγιση και η κατανόηση μέσα από τους *Παραολυμπιακούς Αγώνες* της φιλοσοφίας που πρέπει να διέπει σήμερα τη λεγόμενη *“Ειδική Αγωγή”* και τους στόχους της, καθόσον μάλιστα οι Παραολυμπιακοί και ο

ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΚΑΙ ΜΜΕ

αθλητισμός συνολικά αποτελούν ανθρώπινες δραστηριότητες που αξιοποιούν στο μέγιστο δυνατό βαθμό διεπιστημονικά και πολυεπιστημονικά ερευνητικά συμπεράσματα, επιδιώκοντας την προαγωγή παιδαγωγικών αξιών και κυρίως την ενίσχυση του χαρακτήρα των νέων, και β) η προσέγγιση των ποικίλων παραδειγμάτων που προβάλλει ο αθλητισμός των Προσώπων με Αναπηρία, και στη συγκεκριμένη περίπτωση οι Παραολυμπιακοί Αγώνες, με μια μη γενικευτική και μη κοινή θεώρηση των Παραολυμπιακών, έχοντας ως στόχο την αποστολή ενός νέου μηνύματος, που θα προκύψει απ' αυτά στα οποία θα αναφερθούν οι πρωταγωνιστές και οι συντελεστές τους.

Ενός διαφορετικού μηνύματος που θα ταξιδέψει μέσα από τα ΜΜΕ από την Αθήνα προς το Πεκίνο κι από κει σε όλο τον κόσμο. Ενός μηνύματος προς τους θεατές των αγώνων και των εικόνων, που θα εκφράζει εκτός των άλλων και τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να επιδιωχθεί η ικανοποίηση των σημερινών κοινωνικών απαιτήσεων για ανεμπόδιση διεκδίκηση αγαθών, όπως: η ελευθερία, η εκπαίδευση και η ισότιμη-αναλογική συμμετοχή στο κοινωνικό γίγνεσθαι.

Όμως, στο θέμα αυτό θα αναφερθούμε, αφού προηγουμένως ακούσουμε τους ειδικούς εισηγητές, οι οποίοι ως αρμόδια πρόσωπα –λόγω ιδιότητας και βιωματικής εμπειρίας (αθλητικής, διοικητικής, οργανωτικής, δημοσιογραφικής)– θα μας καταστήσουν, όλους ανεξαιρέτως, συνεπιβάτες της Αργούς που ναυπηγούν τα ΜΜΕ αυτή τη στιγμή, προκειμένου να μεταφέρει τις εμπειρίες και τα μηνύματα των πρωταγωνιστών και των συντελεστών των Παραολυμπιακών Αγώνων από την Αθήνα στο Πεκίνο και από κει σε όλο τον κόσμο.

Πριν όμως λάβουν τον λόγο οι αρμόδιοι εισηγητές, θα μου επιτρέψετε να ευχαριστήσω τον Υπουργό Επικρατείας κ. Ρουσόπουλο και τη Γενική Γραμματέα Επικοινωνίας κ. Παπαδά-Χειμώνη, όχι μόνο για την τιμητική πρόσκληση, αλλά και για την ευκαιρία που μου έδωσαν, όπως είπα, για να αναφερθώ στα κρίσιμα ζητήματα που προανέφερα. Περισσότερα –αν και χρειάζονται– δεν λέω, γιατί από κει και πέρα θα θεωρηθεί ότι οποιοσδήποτε πρόσθετος λόγος μου λειτουργεί απλώς ως ανταπόδοση στην τιμητική πρόσκληση και ίσως να μην ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα.

Και περνώ στον πρώτο εισηγητή σύμφωνα με το πρόγραμμα, στον κ. Αθανάσιο Πάππου, Ερευνητή στο Πανεπιστήμιο του Montpellier. Όπως βλέπετε στον φάκελο που σας έχει δοθεί από τους οργανωτές του Συνεδρίου ο κ. Αθανάσιος Πάππου ολοκλήρωσε τις σπουδές του και εργάστηκε σε τρεις ευρωπαϊκές χώρες: Ελλάδα, Ισπανία (όπου έλαβε και το διδακτορικό του δίπλωμα) και Γαλλία.

Το ερευνητικό του έργο καλύπτει τις κοινωνικές και ψυχολογικές όψεις της φυσικής δραστηριότητας και της υγείας και, πέραν από τις ακαδημαϊκές θέσεις που κατέχει, είναι μέλος μιας ερευνητικής ομάδας στο Πανεπιστήμιο του Montpellier I της Γαλλίας και συγκεκριμένα στο Κέντρο Marie Curie. Κατά τα δύο τελευταία έτη έχει προσκληθεί ως επισκέπτης-ομιλητής σε διεθνείς διοργανώσεις: στο Κατάρ, στο Μεξικό, στην Κολομβία και στην Ισπανία. Κύριε Πάππου έχετε τον λόγο.

ΠΑΡΑΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΚΑΙ ΜΜΕ: ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΣΤΟ ΠΕΚΙΝΟ

Α. ΠΑΠΠΟΥΣ

Κατ' αρχήν θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά εκ μέρους του Πανεπιστημίου του Montpellier, τη Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας κι Ενημέρωσης για την πρόσκληση σ' αυτό το Συνέδριο.

Όπως βλέπετε κι από τον τίτλο της παρουσίσης, θα σας μιλήσω για τον τρόπο με τον οποίον παρουσιάζονται οι παραολυμπιακοί αθλητές στον ευρωπαϊκό Τύπο. Πιο συγκεκριμένα, πρόκειται για μια έρευνα που είχα τη χαρά να σχεδιάσω και να συντονίσω και η οποία χρηματοδοτήθηκε από το 6ο Πρόγραμμα Πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής μέσω του προγράμματος Μαρί Κιουρί.

Πραγματοποιήσαμε μια συγκριτική μελέτη κατά τη διάρκεια της οποίας συλλέξαμε και μελετήσαμε τα στοιχεία από πέντε διαφορετικές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ερευνώντας δύο εφημερίδες ευρείας κυκλοφορίας από κάθε χώρα. Συγκεκριμένα αναφορικά με την Ελλάδα το δείγμα μας αποτελείται από την «Ελευθεροτυπία» και τα «Νέα», όσον αφορά τη Γαλλία οι δύο εφημερίδες που επιλέχτηκαν ήταν η «Le Monde» και η «Le Figaro», από την Ισπανία η «El Pais» και η «El Mundo», από την Αγγλία η «The Independent» και η «Times» κι από τη Γερμανία η «Süddeutsche Zeitung» και η «Frankfurter Allgemeine Zeitung».

Κάναμε μία ποσοτική και ποιοτική ανάλυση, αυτό που είναι γνωστό στο δικό μας το χώρο, ως μια ανάλυση περιεχομένου κι αναλύσαμε τόσο τα άρθρα όσο και τις φωτογραφίες. Προκειμένου να σεβαστώ τον περιορισμένο χρόνο που έχω στη διάθεσή μου, θα περιορίσω την παρουσίασή μου στην ανάλυση του φωτογραφικού υλικού. Όσον αφορά τα άρθρα και την ανάλυση κειμένου, επιγραμματικά μόνο να πω, κι όσον αφορά τα στοιχεία της Ελλάδας, ότι κατά τη διάρκεια των παραολυμπιακών αγώνων του 2004 είχαμε ένα πολύ θετικό στοιχείο.

Ένα στοιχείο, το οποίο έχει να κάνει με το λεξιλόγιο που χρησιμοποιήθηκε από τους Έλληνες δημοσιογράφους προκειμένου να περιγράψει τους παραολυμπιακούς αθλητές και τα επιτεύγματά τους. Η μελέτη που διήυθυνα έδειξε ότι σταδιακά εγκαταλείπονται πλέον διάφοροι απαρχαιωμένοι όροι, οι οποίοι αντικαθίστανται από άλλους πιο αποδεκτούς στο χώρο του παραολυμπιακού κινήματος. Εδώ και καιρό, οι διάφορες εθνικές παραολυμπιακές επιτροπές προτιμούν για παράδειγμα να αναφέρονται στους παραολυμπιακούς αθλητές ως αθλητές με αναπηρία, αντί για «ανάπηρους αθλητές».

Με πολλή χαρά είδα ότι στην Ελλάδα, στις εφημερίδες που αναφερθήκαμε, οι Έλληνες δημοσιογράφοι επικέντρωσαν πρώτα στο πρόσωπο, κι έπειτα στην αναπηρία χρησιμοποιώντας δηλαδή ανθρωποκεντρικούς όρους. Από την άλλη πλευρά το αρνητικό ήταν ότι αρκετά συχνά στα δημοσιευμένα άρθρα εντοπίσαμε τραγικούς και υπέρμετρα συναισθηματικούς χαρακτηρισμούς και μου έρχεται στο μυαλό ένα άρθρο που ενώ αναφερόταν στα επιτεύγματα των παραολυμπιακών αθλητών, ο τίτλος του άρθρου ήταν «ήρωες της ζωής», ή ένα άλλο άρθρο που αναφερόμενο σε μια Ελληνίδα πρωταθλήτρια με περιορισμένη όραση είχε ως τίτλο «Με τα μάτια της ψυχής».

ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΚΑΙ ΜΜΕ

Καθώς μελετούσαμε το δείγμα άρθρων που είχαμε στη διάθεσή μας, εντοπίσαμε επίσης κι ένα άλλο κείμενο το οποίο αναφερόταν σε έναν από τους εισηγητές που παραβρίσκεται σήμερα δίπλα μου σ' αυτό το τραπέζι, τον Παραολυμπιακό αθλητή Σάκη Κωστήρη. Σ' αυτό το άρθρο ο κ. Κωστήρης παρέθεσε μια πολύ ενδιαφέρουσα συνέντευξη σχετικά με ένα κολυμβητικό μαραθώνιο που μαζί με άλλους συναθλητές του πραγματοποίησαν προκειμένου να διαδώσουν τις αξίες του παραολυμπιακού κινήματος. Πράγματι, στο κείμενο που δημοσιεύθηκε, ο κ. Κωστήρης κατάφερε να περάσει τα μηνύματα που ήθελε, παρόλα αυτά, ο τίτλος που επιλέχθηκε για αυτό το άρθρο ήταν «στα βαθιά της ζωής».

Αυτοί οι όροι που προσδίδουν μια τραγική εικόνα δεν είναι οι πιο αποδεκτοί και θα έπρεπε να τους ξεπεράσουμε -ίσως έχουμε την ευκαιρία να μιλήσουμε αργότερα πάνω σε αυτό- στη σημερινή όμως εισήγηση επέλεξα να σας μιλήσω για ένα τομέα που δεν είναι αρκετά εξερευνημένος και αναφέρομαι στο φωτογραφικό υλικό. Όλοι μας ξέρουμε τη δύναμη που έχουν οι εικόνες στο να περάσουν μηνύματα.

Όποιος περάσει από τη Συγγρού σήμερα ή και καθημερινά, αναγκαστικά θα προσέξει τις τεράστιες διαφημιστικές πινακίδες που καταλαμβάνουν το οπτικό μας πεδίο. Οι διαφημιστές άλλωστε το ξέρουν πάρα πολύ καλά, ο καλύτερος τρόπος να περάσεις ένα μήνυμα, καλύτερα ακόμη κι από το ίδιο το κείμενο είναι οι εικόνες. Έρευνες άλλωστε έχουν επιστημονήσει ότι ξεφυλλίζοντας τις εφημερίδες το ανθρώπινο μάτι πηγαίνει πρώτα στην εικόνα και μετά στο κείμενο.

Θα δούμε τώρα στην οθόνη κάποια στοιχεία σχετικά με τον αριθμό των δημοσιογραφικών φωτογραφιών κατά τη διάρκεια των τελευταίων δύο παραολυμπιακών αγώνων. Με κίτρινο βλέπετε τα στοιχεία που έχουν να κάνουν με το Σύνδευ 2000 και με μπλε τα στοιχεία των αγώνων της Αθήνας 2004.

Το 2000, οι γαλλικές εφημερίδες είχαν δημοσιεύσει έναν μηδενικό αριθμό φωτογραφιών, ενώ το 2004 δημοσιεύθηκαν επτά φωτογραφίες, στην Ισπανία το 2000 είχαμε τέσσερις μόνο δημοσιευμένες φωτογραφίες, ενώ τέσσερα χρόνια αργότερα αυτός ο αριθμός ανέβηκε στις έντεκα.

Στη Γερμανία από τις δεκατέσσερις φωτογραφίες του 2000 φτάσαμε στις δεκαπέντε το 2004, και οι πρωταθλητές σε αυτού του είδους την απλή σύγκριση είναι οι αγγλικές εφημερίδες που εξετάσαμε, οι οποίες από δεκαέξι το 2000 φτάσανε στον αριθμό των είκοσι τριών δημοσιευμένων φωτογραφιών το 2004.

Ξεχωριστά τώρα θα δούμε τα στοιχεία της Ελλάδας. Από το πολύ ταπεινό ποσοστό των τριών φωτογραφιών που δημοσιεύθηκαν το 2000 στις δύο εφημερίδες που αναλύσαμε - τα «Νέα» και την «Ελευθεροτυπία» - περάσαμε στο υπερπολλαπλάσιο, όπως βλέπετε ποσό των εκατόν πέντε δημοσιευμένων φωτογραφιών κατά τη διάρκεια των αγώνων του 2004. Αυτό και μόνο το στοιχείο δείχνει το όφελος που προκάλεσε η διοργάνωση των παραολυμπιακών αγώνων στη χώρα μας, όσον αφορά το μέγεθος της δημοσιογραφικής κάλυψης.

Περισσότερο όμως, δε σημαίνει απαραίτητα και καλύτερα. Γι' αυτό και στο δεύτερο

ΠΑΡΑΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΚΑΙ ΜΜΕ: ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΣΤΟ ΠΕΚΙΝΟ

στάδιο της έρευνας προσπαθήσαμε να αναλύσουμε τις εικόνες από μια πιο κοντινή άποψη, ώστε να δούμε το περιεχόμενό τους, θέλοντας να δούμε τι μηνύματα περνάνε και είδαμε δυστυχώς ότι διάφορες στερεοτυπικές απεικονίσεις σχετικά με τα άτομα με αναπηρία παραμένουν ακόμη παρούσες.

Δυστυχώς, αρκετά συχνά οι δημοσιογράφοι κάνουν την υπεραπλουστευμένη εξίσωση ότι «ανάπηρος ισούται με αναπηρικό αμαξίδιο». Έτσι, κάποιοι αθλητές με άλλου είδους αναπηρία είναι αποκλεισμένοι από τη δημοσιογραφική κάλυψη, παραδείγματος χάρη δε βλέπουμε τους αθλητές με εγκεφαλική παράλυση, είναι πολύ σπάνιο να δούμε τους πρωταθλητές του Boccia, παραδείγματος χάρη.

Ένας άλλος τριβιαλιστικός τρόπος παρουσίασης αθλητών με αναπηρία συνίσταται στην απεικόνισή τους σε παθητικές στάσεις. Πολύ συχνά οι παραολυμπιακοί αθλητές παρουσιάζονται σε ακίνητες στάσεις. Κυρίες και κύριοι, αυτοί οι αθλητές μπορούν να τρέξουν, να κολυμπήσουν πέντε φορές πιο γρήγορα από όλους μας μέσα σε αυτή την αίθουσα, γι' αυτό πιστεύω ότι θα ήταν πολύ πιο ορθό λοιπόν να τους βλέπουμε εν κινήσει, τρέχοντας, παλεύοντας, κολυμπώντας, αντί να έχουμε αυτού του είδους τις απεικονίσεις που θυμίζουν φωτογραφίες αστυνομικής ταυτότητας.

Ένα άλλο χαρακτηριστικό που παρατηρήσαμε είναι ο τρόπος με τον οποίο μερικοί φωτογράφοι αποφεύγουν, αποκρύπτουν την αναπηρία. Ίσως οι εκδότες ή οι φωτογράφοι να θεωρούν ότι η μη αρτιμέλεια είναι κάτι το αντιαισθητικό, ίσως να φοβούνται μήπως βλάψουν την ευαισθησία των αναγνωστών τους.

Ευτυχώς ο Διευθυντής του Μουσείου, παραδείγματος χάρη, του Λούβρου δεν έχει την ίδια άποψη κι έτσι οι επισκέπτες σε αυτό το μουσείο έχουν την ευκαιρία να θαυμάσουν αυτό το πανέμορφο ελληνικό άγαλμα, την Αφροδίτη της Μήλου, το οποίο εκτίθεται δίχως χέρια. Γιατί άραγε κόβουν αυτές τις φωτογραφίες; Είναι απαραίτητο να γίνεται αυτός ο φωτογραφικός ακρωτηριασμός;

Ανάμεσα στο δείγμα των φωτογραφιών που αναλύσαμε συναντήσαμε επίσης και το αντίθετο είδος απεικόνισης, φωτογραφίες που δεν προσπαθούν να αποφύγουν τη θέαση του μη αρτιμελούς σώματος, αλλά αντιθέτως εστιάζουν σε αυτό που λείπει. Εστιάζουν στα προσθετικά μέλη, σε αυτά τα σημεία που διαφοροποιούν αυτούς τους αθλητές από τους υπόλοιπους, τους «κανονικούς», δίνοντας έμφαση στην αναπηρία κι όχι στον άνθρωπο. Ας αναρωτηθούμε για μια στιγμή, δε θα ήταν παράξενο να βρούμε τέτοιου είδους φωτογραφίες να απεικονίζουν τους ολυμπιονίκες μας, δείχνοντας παραδείγματος χάρη μόνο την πατούσα ενός ολυμπιονίκη της κολύμβησης ή μόνο τα κορδόνια ενός τενίστα, οπωσδήποτε αυτές οι εικόνες δε συμβάλλουν στη διαμόρφωση θετικής εικόνας.

Ανάμεσα στις δημοσιευμένες εικόνες βρήκαμε επίσης φωτογραφίες που αναπαριστούν τους παραολυμπιονίκες τη στιγμή κάποιας πτώσης ή βρισκόμενοι στο έδαφος. Βέβαια θα μπορούσαμε να θεωρήσουμε ότι το να πέσει κάποιος στο έδαφος αποτελεί μέρος του αγώνα, μπορούμε όμως επίσης να υποθέσουμε ότι τέτοιου είδους φωτογραφίες αναπαράγουν κλισέ και δυναμώνουν τη στερεότυπη άποψη ότι τα άτομα με αναπηρία

ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΚΑΙ ΜΜΕ

δεν είναι κατάλληλοι για διάφορες δραστηριότητες, όπως ο αθλητισμός. Μια άποψη, που για πολλά χρόνια υποστήριζε το ιατρικό μοντέλο.

Κυρίες και κύριοι, αν βομβαρδιζόμασταν καθημερινά, αν είχαμε την ευκαιρία να βλέπουμε φωτογραφίες και άρθρα με αθλητές με αναπηρία θα ήταν αναμενόμενο να έχουμε τέτοιου είδους φωτογραφιών. Όντως το να πέφτει κάποιος είναι μέρος του αγώνα, όμως δικαιούμαστε να έχουμε μια κριτική άποψη όταν μια εφημερίδα, όπως είναι η περίπτωση της «El Pais» το 2000, δημοσιεύει μόνο τέσσερις φωτογραφίες και τυχαίνει οι δύο από αυτές, οι μισές δηλαδή να είναι τέτοιες, όπως αυτές που βλέπετε στην οθόνη.

Μια άλλη τυπική κατηγορία φωτογραφιών που δεν συμβάλλουν στη θεμελίωση μιας πιο θετικής εικόνας, είναι αυτού του είδους οι φωτογραφίες που βλέπετε στην οθόνη, εικόνες που προβάλλουν κάποιους αθλητές εκτός αγωνιστικού χώρου, όχι σε δράση, φωτογραφίες που δείχνουν τους αθλητές να προχωρούν. Αυτού του είδους οι φωτογραφίες είναι συνήθως ασπρόμαυρες, ένα στοιχείο που είναι χαρακτηριστικό φωτογραφιών που θέλουν να προσδώσουν μία θλιβερή, μία τραγική αίσθηση.

Ένα άλλο κοινό χαρακτηριστικό σε αυτού του είδους τις απεικονίσεις είναι το ότι δε βλέπουμε το πρόσωπο του αθλητή αλλά την πλάτη του, τους βλέπουμε σε παθητικές στάσεις, πόζες, μόνους, χωρίς συναθλητές τριγύρω. Ένας πολύ γνωστός Κοινωνιολόγος ο Καναδός Κόφμαν σημειώνει ότι «αυτού του είδους οι απεικονίσεις εκπέμπουν μια αίσθηση ανημποριάς, μοναξιάς κι εξάρτησης από τους άλλους».

Κυρίες και κύριοι, το σλόγκαν της Παραολυμπιακής Επιτροπής είναι αυτό που βλέπετε στην οθόνη, είναι «spirit emotion», «το πνεύμα σε κίνηση». Δυστυχώς στο δείγμα των φωτογραφιών μας αντί για κορμιά και πνεύματα σε κίνηση πολλές φορές αντικρίσαμε μία υπέρμετρη συγκίνηση. Αθλητές και αθλήτριες με δάκρυα στα μάτια, που κρύβουν το πρόσωπό τους συγκινημένοι, που ψάχνουν κάποιο στήριγμα, εικόνες που αναπαράγουν την κλασική αναπαράσταση των ανθρώπων με αναπηρία ως άτομα εύθραυστα, υπερευαίσθητα όντα που προκαλούν οίκτο, κρήζουν φιλανθρωπίας.

Κι εδώ θα ανοίξω μία παρένθεση, σήμερα το πρωί προβλήθηκε ένα πολύ ωραίο βίντεο σε αυτήν εδώ την αίθουσα, αυτό όμως που δε μου άρεσε ήταν η θλιβερή μουσική που συνόδευε αυτό το βίντεο, όταν γινόταν αναφορά στα άτομα με αναπηρία. Όσοι είναι στο χώρο των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης ξέρουν πολύ καλά τη σημασία αυτών των στοιχείων που κάθε άλλο παρά περιφερειακά δεν είναι. Το αν θα είναι ασπρόμαυρη ή όχι η φωτογραφία, το αν η μουσική που παίζει έχει ένα χαρούμενο ή θλιμμένο τόνο, το ζουμ του φακού κτλ. Όλα αυτά τα στοιχεία πάνε κατευθείαν στο υποσυνείδητο κι έχουν την ικανότητα να περάσουν διάφορα μηνύματα.

Για ποιο λόγο άραγε προτιμούνται για δημοσίευση αυτού του είδους οι αναπαραστάσεις; Μελετώντας τα πρακτικά του περσινού Συνεδρίου εντόπισα μία πιθανή εξήγηση που βγήκε από το στόμα ενός έμπειρου επαγγελματία των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης στην Ελλάδα, του κ. Γιάννη Πολίτη, ο οποίος είναι ο Διευθυντής του 9,84, ο οποίος είπε ότι:

ΠΑΡΑΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΚΑΙ ΜΜΕ: ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΣΤΟ ΠΕΚΙΝΟ

«Οι δημοσιογράφοι είναι σε μια τεράστια αμηχανία στον τρόπο που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία. Πολλές φορές θέλουν να βγάλουν μια τεράστια ευαισθησία, μια αγάπη κι ένα πόνο, και τελικά αυτό που καταφέρνουν να περάσουν είναι μια θλίψη». Και κλείνει ο κ. Πολίτης λέγοντας ότι «το ψυχοποινιάρικο και το αγαπησιάρικο πρέπει να τελειώσει οριστικά». Εύχομαι κι εγώ με τη σειρά μου κάποια στιγμή να ξεπεράσουμε αυτό το στάδιο.

Πλησιάζω προς το τέλος αυτής της παρουσίασης, το εύλογο ερώτημα είναι το εξής, πως λοιπόν μπορούμε να απεικονίσουμε με τον καλύτερο τρόπο τα άτομα με αναπηρία; Η απάντηση είναι απλή, η λέξη-κλειδί είναι ο αυτοπροσδιορισμός. Τα ίδια τα άτομα με αναπηρία είναι αυτά που θα μας πούνε πώς προτιμούν να αναφερόμαστε σε αυτά. Για παράδειγμα όταν δεν ξέρουμε πως προφέρεται ένα ξένο όνομα ο καλύτερος τρόπος για να μάθουμε είναι να ρωτήσουμε τον ίδιο. Εγώ, παραδείγματος χάρη, που ζω στο εξωτερικό χαίρομαι όταν έρχονται και με ρωτάνε "πώς να προφέρω το όνομά σου σωστά";

Έτσι λοιπόν με μία πολύ απλή επίσκεψη στο διαδίκτυο, και πιο συγκεκριμένα στις ιστοσελίδες των οργανισμών που εκπροσωπούν τα άτομα με αναπηρία μπορούμε να δούμε τι είδους απεικονίσεις είναι προτιμότερες. Την περασμένη εβδομάδα στο site της Διεθνούς Παραολυμπιακής Επιτροπής βρήκα τη φωτογραφία που βλέπετε στην οθόνη. Ας τη δούμε για λίγα δευτερόλεπτα από πιο κοντά. Θα έλεγα ότι αυτή η φωτογραφία είναι ιδιαίτερα ενδεικτική, μιας και προάγει αυτό που ονομάζω "αθλητική ικανότητα".

Ποια είναι τα χαρακτηριστικά αυτής της αθλητικής ικανότητας; Είναι ότι κατ' αρχάς το αυτονόητο, ότι δείχνει δηλαδή τους αθλητές μέσα στον αγωνιστικό χώρο με την αθλητική τους περιβολή, με μία αγωνιστική έκφραση, αθλητές εν κινήσει, εν δράσει, εικόνες που δεν επιδιώκουν να αποκρύψουν την αναπηρία, αλλά ούτε αντιθέτως προσπαθούν να ρίξουν τα φώτα πάνω σε αυτήν.

Τέτοιου είδους φωτογραφίες, που δε διαφέρουν από τις αντίστοιχες των Ολυμπιακών Αγώνων, μπορούμε να δούμε και είναι διαθέσιμες σε όλες τις ιστοσελίδες των Εθνικών Παραολυμπιακών Επιτροπών και όπως βλέπετε διαφέρουν αρκετά σε σχέση με αυτές που είδαμε πριν από λίγο. Στην οθόνη αυτή τη στιγμή σας προβάλλω κάποιες από τις φωτογραφίες που συνέλεξα από την Ελληνική Παραολυμπιακή Επιτροπή, φωτογραφίες που δείχνουν τους αθλητές να αγωνίζονται, να χαμογελάνε, είναι φωτογραφίες που δε διαφέρουν από τις άλλες εικόνες, αυτές των ολυμπιονικών.

Δεν ξέρω αν έχω χρόνο για ένα λεπτό ακόμη για να σας δείξω μια φωτογραφία που μου έκανε εντύπωση. Στην πραγματικότητα είναι η μοναδική φωτογραφία, αν εξαιρέσουμε το δείγμα των Παραολυμπιακών Αγώνων του 2004 στην Αθήνα, η οποία δημοσιεύτηκε στην πρώτη σελίδα μιας γερμανικής εφημερίδας. Ξέρετε, για πάρα πολλά χρόνια τα άτομα με αναπηρία ήταν στο περιθώριο, δε θέλαμε να τους προβάλλουμε, προσπαθήσαμε να τους κρύψουμε και διάφορες χώρες, όπως η Γερμανία στο παρελθόν της έχει γράψει μία από τις πιο μαύρες σελίδες στον τρόπο που αντιμετωπίστηκαν οι μειονότητες.

ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΚΑΙ ΜΜΕ

Τα πράγματα όμως αλλάζουν σιγά-σιγά. Ποιος θα μπορούσε να φανταστεί πριν από κάποια χρόνια, ότι θα βλέπαμε ένα αθλητή με αναπηρία στο πρωτοσέλιδο μιας πολύ γνωστής εφημερίδας, και ειδικά σε ένα σημείο, όπως ξέρουν πολύ καλά οι δημοσιογράφοι, ότι είναι το σημείο που αποσπά την προσοχή μας περισσότερο, στο κεντρικό ανώτερο μέρος της πρώτης σελίδας.

Αν τη δούμε από πιο κοντά θα παρατηρήσετε για ποιο λόγο μου έκανε εντύπωση, το τεχνητό μέλος έχει βαφτεί με τα χρώματα της σημαίας της Γερμανίας. Περνάμε σιγά-σιγά σε ένα στάδιο, που αντί τα άτομα με αναπηρία να είναι συνώνυμα με τις λέξεις οίκτος, δράμα, ανημποριά, σε ένα άλλο στάδιο που τα άτομα με αναπηρία μπορούν να συμβολίζουν εθνική υπερηφάνια. Μπορούμε να φανταστούμε κι ελπίζω ότι και στη χώρα μας κάποια στιγμή δε θα ακούμε άτομα με αναπηρία και θα σκεφτόμαστε αυτόματα κάποιο θλιβερό γεγονός, και μόνο τα εμπόδια που έχουν να αντιμετωπίσουν, αλλά κάποια στιγμή να αρχίσουμε σιγά-σιγά να είμαστε κι εμείς περήφανοι για τα επιτεύγματα που σημειώνουν.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ για την προσοχή σας.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ

Ευχαριστούμε πολύ τον κ. Πάππου για τον τρόπο που μας παρουσίασε τη συγκριτική αυτή μελέτη, η οποία πραγματοποιήθηκε επ' ευκαιρία των Παραολυμπιακών Αγώνων του 2004.

Βέβαια καλό θα ήταν κάποιοι από τους πανεπιστημιακούς φορείς και τα ερευνητικά ιδρύματα να περάσουν και στη διερεύνηση της απήχησης που είχε το ίδιο γεγονός στους αναγνώστες του έντυπου και ηλεκτρονικού τύπου ή τους θεατές της τηλεόρασης. Εσείς βέβαια αναφερθήκατε στον τρόπο με τον οποίο παρουσιάστηκαν τα ζητήματα της Παραολυμπιάδας από τις εφημερίδες.

Μας είπατε λοιπόν ότι ένα σημαντικό στοιχείο της έρευνάς σας ήταν το γεγονός ότι ο τρόπος παρουσίασης των *Παραολυμπιονικών* στον γραπτό Τύπο συνέβαλε στην αλλαγή ορολογίας. Έτσι είδαμε να αναφέρεται πρώτα το πρόσωπο, δηλαδή χρησιμοποιήθηκαν ανθρωποκεντρικοί όροι όπως ο όρος: αθλητές με αναπηρία. Σημειώνω ότι ο ομιλών προτείνει, γενικά, *Πρόσωπα αντί Άτομα με Αναπηρία* και κατ' αναλογία όχι ανάπηροι αθλητές ή ανάπηρα άτομα.

Επισημάνετε επίσης ότι τα αρνητικά στοιχεία μιας παρουσίασης, ή μάλλον αυτά που δεν πρέπει να συμβαίνουν, είναι: *όχι παθητικές στάσεις, όχι απόκρυψη της πραγματικότητας, όχι ασήμαντες λεπτομέρειες, όχι συναισθηματική διέγερση με στόχο τη συμπάθεια.*

Θετικά στοιχεία ή αυτά που πρέπει να προβάλλονται είναι *ο αυτοπροσδιορισμός* και πρώτο θέμα να είναι *η φωτογραφία* με το πρόσωπο εν δράσει: «spirit emotion». Νομίζω ότι μας είπατε πάρα πολλά πράγματα με πολύ λίγα λόγια και γι αυτό σας ευχαριστούμε πολύ.

Η επόμενη ομιλήτρια είναι η κ. Χριστίνα Σκανδάλη, Γραμματέας Επικοινωνίας της Γενι-

ΠΑΡΑΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΚΑΙ ΜΜΕ: ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΣΤΟ ΠΕΚΙΝΟ

κής Γραμματείας Επικοινωνίας-Ενημέρωσης από το 2007, πτυχιούχος του Τμήματος Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Έχει παρακολουθήσει το Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών του ίδιου πανεπιστημίου και έχει φοιτήσει στο Τμήμα Στελεχών Επικοινωνίας της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης.

Όμως αυτά που πρέπει να τονίσουμε ιδιαίτερα σήμερα είναι ότι εδώ και πέντε περίπου χρόνια ασχολείται με το τζούντο σε επίπεδο πρωταθλητισμού και ότι τον Μάιο του 2007 κέρδισε το χάλκινο μετάλλιο στο Πανευρωπαϊκό Πρωτάθλημα Τζούντο Τυφλών που πραγματοποιήθηκε στο Αζερμπαϊτζάν.

Κυρία Σκανδάλη, ο λόγος σε σας για να μας καταθέσετε και τις προσωπικές σας εμπειρίες. Ο δημοσιογράφος που είναι δίπλα σας θα «φορτώσει» αργότερα στην Αργώ που θα φύγει για το Πεκίνο τα στοιχεία που εσείς θα μας καταθέσετε, μαζί μ' αυτά που ήδη μας κατέθεσε ο κ. Πάππους καθώς και τα όσα θα μας καταθέσουν οπωσδήποτε και οι επόμενοι ομιλητές.

Χ. ΣΚΑΝΔΑΛΗ

Καλησπέρα σε όλους. Θα ήθελα να μοιραστώ μαζί σας ορισμένες σκέψεις, σχετικά με τα άτομα με αναπηρία, τον αθλητισμό και τα media.

Ορισμένα από αυτά που θα ειπωθούν ίσως τα έχετε ήδη ακούσει και στο παρελθόν από άλλους ομιλητές, ωστόσο θα επιχειρήσω να τα αναφέρω κι εγώ με τη σειρά μου, γιατί θα με διευκολύνουν στο να ολοκληρώσω το συλλογισμό μου με σαφήνεια και να κάνω τις δικές μου προτάσεις.

Ορισμένα από τα λεγόμενά μου ίσως ενοχλήσουν, θα ήθελα όμως να πω πως δεν χαρακτηρίζουν την πλειοψηφία των αναπήρων, ωστόσο ο τρόπος με τον οποίο μερίδα αναπήρων δρα και συμπεριφέρεται δυστυχώς καθορίζει και τον τρόπο με τον οποίο η πλειοψηφία της κοινωνίας αντιλαμβάνεται στο σύνολό τους ανάπηρους.

Θα κάνω κάποιες γενικές αναφορές για την αντίληψη που κυριαρχεί σχετικά με τα άτομα με αναπηρία και στη συνέχεια θα περάσω στο κομμάτι εκείνο που σχετίζεται με τον αθλητισμό.

Αν και διανύουμε ήδη το 2008 και υπάρχει σημαντική βελτίωση στην αντιμετώπιση κοινωνικών ζητημάτων που σχετίζονται με φαινόμενα ρατσιστικής συμπεριφοράς και κακώς κατασκευασμένων στερεοτύπων, ωστόσο υπάρχουν ακόμα πολλές διακρίσεις εις βάρος συγκεκριμένων κοινωνικών ομάδων και μία από τις χαρακτηριστικότερες περιπτώσεις είναι αυτή των ατόμων με αναπηρία.

Αν κι ακόμα και ο ίδιος ο όρος αποτελεί αμφιλεγόμενο σημείο, πρόσφατα σερφάροντας στο διαδίκτυο διάβασα μία λίστα που περιελάμβανε συμβουλές ορολογίας για τα άτομα με αναπηρία, περιείχε τις προτεινόμενες, καθώς και τις λέξεις εκείνες που θα πρέπει να αποφεύγονται, όταν ένας οποιοσδήποτε αναφέρεται ή απευθύνεται σε κάποιον που έχει κάποιου είδους αναπηρία.

ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΚΑΙ ΜΜΕ

Ενδεικτικά θα αναφέρω ότι ας πούμε προτάσεις φράσεις όπως «άτομα με αναπηρία» ή «ανάπηροι» ή «άτομα με ειδικές ανάγκες» ή «άτομα με ειδικές ικανότητες», θεωρούνται κατάλληλες, αν κι αυτό είναι σχετικό κατά τη γνώμη μου. Ενώ άλλες λέξεις όπως οι «κανονικοί άνθρωποι», οι «μη κανονικοί», οι «ελαττωματικοί», θα πρέπει να αποφεύγονται.

Το γεγονός του ότι ακόμα και το να κατονομάσει κανείς τους ανάπηρους αποτελεί θέμα προς διαφωνία, δείχνει την αμηχανία αλλά και την ανωριμότητα της κοινωνίας, που όχι μόνο αδυνατεί να το κατονομάσει, αλλά ακόμα χειρότερα κατά πόσον μπορεί να το διαχειριστεί επιτυχώς.

Φυσικά τα πράγματα αλλάζουν μέρα με τη μέρα προς το καλύτερο, μόλις μέχρι πριν λίγα χρόνια κάτι που σήμερα βέβαια συμβαίνει σε κλειστές κοινωνίες ή σε κοινωνίες όπου απουσιάζει η εκπαίδευση, η αναφορά σε έναν ανάπηρο δημιουργούσε συνειρμικά την εικόνα ενός ανθρώπου ανίκανου σχεδόν για κάθε τι, τόσο να σπουδάσει, όσο και να εργαστεί, ακόμα και να διασκεδάσει.

Στις μέρες μας όλο και περισσότεροι άνθρωποι αντιλαμβάνονται τα αγαθά της εκπαίδευσης, ενημερώνονται, χρησιμοποιούν τις νέες τεχνολογίες και τα media και λογίζονται ως κοσμοπολίτες στα πλαίσια μιας παγκοσμιοποιημένης κοινότητας. Αυτό ευνοεί τη δημιουργία μιας πιο ανοικτής σκέψης και καλλιέργει το έδαφος, ώστε οι ανάπηροι να ενσωματωθούν πλήρως στην κοινωνία.

Κατά καιρούς έχουν καταλογιστεί ευθύνες σε ποικίλους παράγοντες για την αρνητική αντιμετώπιση των ατόμων με αναπηρία, ευθύνες που πραγματικά στις πιο πολλές περιπτώσεις τούς αναλογούν. Πολλοί αντιλαμβάνονται τους ανάπηρους ως θύματα, άτυχα άτομα που η ζωή, η μοίρα αν θέλετε φάνηκε άδικη, σκληρή μαζί τους και που υστερούν σε σχέση με τα άλλα, τα «κανονικά» άτομα.

Από την άλλη μεριά υπάρχουν κι εκείνοι, που κι αυτό δεν είναι λιγότερο απαράδεκτο, που κατά ένα υπερβολικό τρόπο βλέπουν τους ανάπηρους ως ήρωες, οι σούπερ ήρωες της καθημερινότητας, που παρόλα τα προβλήματά τους μπορούν να τα καταφέρουν πολύ καλύτερα από τους άλλους ανθρώπους. Φυσικά υπάρχουν πάντα και οι μετριοπαθείς που έχουν μια συνεπώς πιο φυσιολογική στάση απέναντι στους ανάπηρους.

Καταλαβαίνω πως και στις δύο παραπάνω περιπτώσεις, τόσο αυτή της θυματοποίησης, όσο και αυτή της ηρωοποίησης, δεν απουσιάζει η καλή διάθεση. Ίσα-ίσα, στόχος τους είναι να προσεγγίσουν τους ανάπηρους και να τους διευκολύνουν, ως προς την αφομοίωσή τους. Προφανώς ίσως όμως δεν επιλέγεται ο κατάλληλος τρόπος.

Τα πράγματα δυστυχώς από και πέρα παίρνουν το δικό τους δρόμο προς ένα φαύλο κύκλο. Και τι εννοώ ακριβώς με αυτό; Υπάρχουν ανάπηροι που υιοθετώντας με τη σειρά τους το στερέοτυπο με το οποίο τους έχουν συνδέσει είτε του θύματος είτε του ήρωα και μπαίνοντας στον αντίστοιχο ρόλο λειτουργούν σύμφωνα με αυτόν, γι' αυτό και υπάρχουν άνθρωποι που δυστυχώς εκμεταλλεύονται την αναπηρία τους για να επιτύχουν πράγματα ή απλά βολεύονται μέσα σε μια ορισμένη κατάσταση.

ΠΑΡΑΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΚΑΙ ΜΜΕ: ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΣΤΟ ΠΕΚΙΝΟ

Όσο για την άλλη κατηγορία, αυτή των ηρώων, αφορά στους ανάπηρους που για να αντεπεξέλθουν ακόμα και στην πιο μικρή λεπτομέρεια της καθημερινότητάς τους κι αυτό είναι πραγματικότητα, χρειάζεται να καταβάλλουν υπερπροσπάθεια. Κάποιοι όμως είναι πεπεισμένοι πως οι άλλοι θα πρέπει να τους θαυμάζουν γι' αυτό.

Ξέρετε, πολλές φορές η κοινωνία κακομαθαίνει τους ανθρώπους με αναπηρία, γι' αυτό κι αρκετοί από αυτούς κατακλύζονται πολλές φορές από υπέρμετρο εγωισμό. Θα σας διηγηθώ ένα πρόσφατο περιστατικό. Πριν λίγες μέρες μπαίνοντας σε ένα ταξί μου συνέβη το εξής: μετά από λίγη ώρα μπήκε στο ταξί μια άλλη κυρία αρκετά αγανακτισμένη και άρχισε να περιγράφει στον οδηγό του ταξί τα παρακάτω:

Του είπε πως σε ένα φανάρι είδε έναν τυφλό έτοιμο να διασχίσει το δρόμο και του πρότεινε να τον βοηθήσει. Αντί άλλης απάντησης θετικής ή αρνητικής στην πρόταση της κυρίας να βοηθήσει τον τυφλό, ο τυφλός άρχισε να φωνάζει αγανακτισμένος πως τον θεωρεί ανίκανο να περάσει το δρόμο και πως είναι απαράδεκτη και ποια νομίζει αυτή πως είναι, αυτός είναι καλύτερος της και δεν έχει ανάγκη καμιάς βοήθειας. Η κυρία βέβαια βγάζοντας ένα γενικότερο συμπέρασμα για τους αναπήρους είπε ότι είναι κομπλεξικοί κι ότι δεν αξίζει να ασχολείται κανείς μαζί τους.

Και στις δύο παραπάνω περιπτώσεις οι ανάπηροι πέφτουν πολλές φορές στην παγίδα μόνι τους και διαχωρίζουν τους εαυτούς τους από τους άλλους και με τη σειρά τους συμβάλλουν στη διάδοση αυτών των στερεοτύπων. Θα πρέπει να γίνει σαφές πως η αναπηρία δεν είναι ιδιότητα, αλλά μια κατάσταση. Ευτυχώς για την πλειοψηφία, δεν ανήκει σε αυτές τις δύο κατηγορίες.

Θα πρέπει και οι ίδιοι οι ανάπηροι να αναλάβουν τις δικές τους ευθύνες, να αναλάβουν τις ευθύνες που τους αναλογούν κι όχι να καταλογίζουν μονίμως ευθύνες στους άλλους. Εξάλλου είναι αυτοί που κυρίως μπορούν να αλλάξουν τον τρόπο με τον οποίο σκέφτονται οι άλλοι γι' αυτούς.

Στο σημείο αυτό και πριν περάσω στο κομμάτι του αθλητισμού θα ήθελα να αναφέρω ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα από προσωπική εμπειρία σχετικό με τους τυφλούς. Υπάρχουν δύο λέξεις-κλειδιά που κυριαρχούν ανάμεσά τους και είναι οι εξής: «Χώρος και συνάδελφοι».

Με τη λέξη χώρος εννοούν το χώρο των τυφλών. Μα δε γνωρίζουν πως από τη στιγμή που υπάρχει ένας χώρος που μπορεί να τους χωρέσει, αυτόματα οι ίδιοι αυτοεκτοπίζονται από τον κοινό χώρο στον οποίο βιώνει και ζει μια κοινωνία; Με τη λέξη συνάδελφος πραγματικά δεν ξέρω τι ακριβώς εννοούν, προφανώς συνάδελφος στην τυφλότητα; Δεν ξέρω. Υπερβολικός όρος κι αυτός, γιατί δημιουργεί τη νοοτροπία του γκέτο.

Γενικότερα οι ανάπηροι μπορούν να αλλάξουν τη νοοτροπία της κοινωνίας μέσα από ορισμένες δραστηριότητες και χώρους, όπου κινούνται. Καθοριστικό ρόλο σε αυτό θα μπορούσε να παίξει η νασσχόλησή τους με τον αθλητισμό και κυρίως ακόμα περισσότερο με τον πρωταθλητισμό, μιας και αποτελεί το αντικείμενο προβολής από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης.

ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΚΑΙ ΜΜΕ

Πρώτα απ' όλα ο αθλητισμός συνιστά ένα πρώτης τάξεως μέσο κοινωνικοποίησης. Οι ανάπηροι έχουν τη δυνατότητα να βρεθούν και να αθληθούν μαζί με άτομα που δεν είναι ανάπηρα. Αυτό προϋποθέτει φυσικά να κάνουν την προπόνησή τους σε μέρη που δεν είναι αποκλειστικά για ανάπηρους, αλλά να χρησιμοποιούν τις ήδη υπάρχουσες εγκαταστάσεις, - εφόσον βέβαια αυτό είναι εφικτό - όπου χρησιμοποιούν και οι αθλητές που δεν είναι ανάπηροι.

Η συναναστροφή αυτή στο πλαίσιο μιας υγιούς ενασχόλησης θα βοηθήσει και τις δύο πλευρές να προσεγγίσουν η μια την άλλη και σε βάθος χρόνου μέσα από αυτή την κοινή δραστηριότητα και την κοινή προσπάθεια, έστω κι αν από την πλευρά των αναπήρων γίνεται με διαφορετικό τρόπο, θα ευνοήσει στην κατάρρευση των οποιωνδήποτε στερεοτύπων και μοντέλων και θα βοηθήσει την αποδοχή και την αναγνώρισή τους.

Δεν είναι όμως μόνο το κοινό ενδιαφέρον που ευνοεί τη δημιουργία θετικού κλίματος για όσους ασχολούνται με τον αθλητισμό. Ας μην ξεχνούμε πως οι αθλητές ξεκινούν κυρίως την ενασχόλησή τους σε επίπεδο πρωταθλητισμού από μικρή ηλικία, από παιδιά.

Τα παιδιά λοιπόν που δεν έχουν διαμορφώσει ακόμα πλήρη εικόνα της κοινωνίας και που είναι πιο ευμετάβλητα στα ερεθίσματα, μπορούν να δεχτούν πιο εύκολα τους ανάπηρους και να υιοθετήσουν μια πιο φυσιολογική στάση απέναντί τους από όσο ένας ενήλικας που έχει πιο παγιωμένες απόψεις και πιο ανεπτυγμένο αμυντικό μηχανισμό προς κάθε είδους αλλαγή.

Οι Παραολυμπιακοί στον τομέα του αθλητισμού κατέχουν την πρωταρχική θέση κι αυτό γιατί μέσα από τα ΜΜΕ γίνεται ευρέως γνωστή η δράση και η προσπάθεια των αναπήρων επί ίσοις όροις σε αντιστοιχία με τους Ολυμπιακούς και τους αθλητές που δεν είναι ανάπηροι. Αν και θα ήταν αστείο να πω πως η κάλυψη από τα ΜΜΕ και η απήχησή τους στο κοινό είναι η ίδια, ωστόσο κάθε φορά που λαμβάνουν χώρα οι Παραολυμπιακοί ο αριθμός των θεατών που ενδιαφέρονται και τους παρακολουθούν αυξάνεται όλο και περισσότερο.

Σίγουρα μια τέτοιου είδους διάκριση προκαλεί απογοήτευση στους ανάπηρους αθλητές, καθώς βλέπουν πως συχνά η δική τους επιτυχία και γενικά οι επιδόσεις τους υποβιβάζονται μιας και δεν προκαλούν το ίδιο ενδιαφέρον με τις αντίστοιχες επιδόσεις των μη αναπήρων αθλητών.

Χαρακτηριστικές ήταν οι δηλώσεις μιας αθλήτριας της Ντόμα Πονγκ από τις Φιλιππίνες η οποία αγωνίστηκε την άρση βαρών και κέρδισε το χάλκινο μετάλλιο στους Παραολυμπιακούς του 2000 η οποία δήλωσε πως ήταν απογοητευμένη, επειδή η κοινή γνώμη δεν αντιμετώπισε τη δική της νίκη με το ίδιο ενδιαφέρον και ενθουσιασμό στη χώρα της, τον ενθουσιασμό εκείνον που απόλαυσαν οι συμπατριώτες της σε αντίστοιχες επιτυχίες του παρελθόντος.

Είναι αξιοσημείωτο το ότι εάν εξαιρέσουμε την περίοδο των Παραολυμπιακών Αγώνων σχεδόν κανένα αθλητικό πρόγραμμα ή εκπομπή δεν ασχολείται με τους αθλητές με αναπηρία. Φυσικά υπάρχουν και βέβαια μεμονωμένες και αξιόλογες περιπτώσεις κυρίως στην κρατική τηλεόραση ως προς αυτό και πάλι όμως θα πω πως θα ήταν

ΠΑΡΑΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΚΑΙ ΜΜΕ: ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΣΤΟ ΠΕΚΙΝΟ

ακόμα πιο σημαντικό να μην υπάρχουν μόνο προγράμματα που παρουσιάζουν αποκλειστικά θέματα με ανάπηρους αθλητές, αλλά θα ήταν ακόμη καλύτερο τα ήδη υπάρχοντα προγράμματα με αθλητικό περιεχόμενο να ενσωματώσουν στην φυσιολογική ροή του προγράμματός τους θέματα με αθλητές ανάπηρους και μη.

Επιπροσθέτως θα ήθελα να επισημάνω πως πέρα από τους Παραολυμπιακούς και πάλι σχεδόν ποτέ στα ειδησεογραφικά δελτία δεν παρουσιάζονται οι αγώνες που λαμβάνουν χώρα, όπως Παγκόσμιοι ή Πανηπειρωτικοί, όπως και οι αντίστοιχες νίκες ή ήττες των αθλητών με αναπηρία σε αυτές.

Ακόμα όμως και αν σε ελάχιστες περιπτώσεις υποθέσουμε ότι προβλήθηκαν, συνέβη κάτι πολύ χειρότερο, στην ατζέντα των ειδήσεων δεν βρίσκονταν ανάμεσα στα αθλητικά, αλλά στα κοινωνικά θέματα κι αυτό γιατί η έμφαση δεν δόθηκε στις αθλητικές επιδόσεις των αθλητών με αναπηρία, αλλά δόθηκε περισσότερο έμφαση στην αναπηρία τους.

Τουλάχιστον το θετικό είναι ότι από τη στιγμή που όλο και περισσότερο αυξάνεται η κάλυψη των Παραολυμπιακών Αγώνων από τα media ενδιαφέρονται όλο και περισσότεροι ανάπηροι να ενασχοληθούν με τον αθλητισμό κι αυτό είναι σημαντικό γιατί αν λάβουμε υπόψη τον "εκπαιδευτικό" ρόλο της τηλεόρασης, όπου αποτελεί και το κυρίαρχο μέσο, εάν η τηλεόραση επιχειρήσει να καλύψει με έναν κοινό τρόπο και μια κοινή αντίληψη αθλητές με αναπηρία και αθλητές χωρίς αναπηρία, ο μέσος τηλεθεατής θα αρχίσει επίσης να αντιλαμβάνεται ενιαία και να βλέπει σε ένα κοινό περιβάλλον και θα αποκτή μια κοινή αντίληψη και τους μεν και τους δεν.

Αυτό με βάση τις πύμπε μια πιο επαγωγική σκέψη θα μπορούσε να μεταφερθεί και σε κάθε και άλλη πτυχή της ζωής των αναπήρων και πέρα από το κομμάτι του αθλητισμού.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ

Κυρία Σκανδάλη, σας ευχαριστούμε πάρα πολύ όχι γιατί μας είπατε κάποια πράγματα που έπρεπε να πείτε, αλλά διότι επανατοποθετήσατε στη σωστή βάση ορισμένες απόψεις-αντιλήψεις που έχουμε όλοι μας και μάλιστα χρησιμοποιήσατε κάτι που δεν συνήθίζεται. Καταλογίσατε κατά κάποιο τρόπο ευθύνες σε όλες τις πλευρές, δηλαδή δεν εξαιρέσατε και την αντίληψη που έχουν σχηματίσει για τον εαυτό τους και τα πρόσωπα με αναπηρία. Μιλώ και πάλι για πρόσωπα και όχι για άτομα, διότι όπως τονίσατε και σεις προηγουμένως τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης ορθά προέβαλαν επ' ευκαιρία της Παραολυμπιάδας την έννοια του προσώπου και όχι της αναπηρίας.

Δώσατε κι εσείς κ. Σκανδάλη ιδιαίτερο βάρος στο θέμα της στάσης και τήσης της κοινωνίας, η οποία κινείται μεταξύ της θυματοποίησης και της ηρωοποίησης. Όμως υπάρχει και η μέση οδός. Γι' αυτό θα πρέπει, όπως είπατε, η ορολογία να είναι όχι ακριβέστερη αλλά περισσότερο αντικειμενική. Έχω σημειώσει από σχετικό έργο μου που δίδεται στους φοιτητές ένα μικρό απόσπασμα το οποίο αφορά στις ονομασίες που κατά καιρούς έχουν δοθεί και παρακαλώ να μου επιτρέψετε να σας το διαβάσω

ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΚΑΙ ΜΜΕ

Κατά την τελευταία δεκαετία έχει αρχίσει να χρησιμοποιείται όλο και συχνότερα ο όρος "άτομα με ειδικές ή πρόσθετες ικανότητες", κυρίως μετά τους Παραολυμπιακούς Αγώνες του 2004. Στην τελευταία περίπτωση έχουμε ασφαλώς αντιστοιχία αντικειμενικής πραγματικότητας και εννοιολογικού περιεχομένου του όρου. Όμως, η γενίκευση μιας τέτοιας ορολογίας αφενός μεν προκαλεί αντιδράσεις από τα ίδια τα πρόσωπα με αναπηρία και αφετέρου συνιστά μια νέα μορφή διαχωρισμού ή ευφημισμού. Εκτός εάν αναφερόμενοι στις ειδικές ή πρόσθετες ικανότητες υπονοούμε τη σπάνια ικανότητα της ψυχικής δύναμης, της θέλησης, του θάρρους και της πίστης στον εαυτό, που διαθέτουν τόσο οι αθλητές του στίβου της ζωής, όσο και των αθλημάτων, στοιχία τα οποία αποτελούν μοναδικά παραδείγματα προς προβληματισμό και "φρονηματοισμό" κάθε ανθρώπου. Οπότε το μήνυμα που στέλνουν σε όλους τους αγωνιζόμενους, σε όλους του στίβους της ζωής και σε όλες τις δραστηριότητες – από την αναψυχή έως τη διάκριση στις διάφορες συναγωνιστικές ή άλλες εκδηλώσεις της ζωής– είναι παράδειγμα προς μίμηση της ειδικής ικανότητας και υπ' αυτή την έννοια θα πρέπει, νομίζω, να δεχτούμε τον όρο άτομα με ειδικές ικανότητες (Δελλασούδας, Λ. (2005). Εισαγωγή στην Ειδική Παιδαγωγική, τόμ. Α', Σχολική ένταξη μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, Αθήνα, σ.75-6).

Τέλος, θα πρέπει ακόμη να επισημάνω ότι, όπως ήδη επαναλάβετε, αθλητισμός ίσον κοινωνικοποίηση, καθόσον μάλιστα ο αθλητισμός ξεκινάει από πολύ νωρίς, και κοινωνικοποίηση ίσον αλληλοαποδοχή και αλληλοκατανόηση και των δυο πλευρών.

Τώρα ως προς το γεγονός ότι δεν διαφημίζονται επαρκώς, μέσω των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, προσπάθειες όπως αυτές των αθλητών με αναπηρία, διαπιστώνουμε ότι ούτε και όλα τα αθλήματα διαφημίζονται επαρκώς. Δεν είδαμε στο αεροδρόμιο ή κάπου αλλού ανάλογη υποδοχή. Ας ελπίσουμε ότι θα φορτώσει και αυτό στην Αργώ για το Πεκίνο, ο υπεύθυνος των αθλητικών εκπομπών της τηλεόρασης.

Ο επόμενος ομιλητής μας είναι τόσο μεγάλος, όχι ως προς την ηλικία –είμαι μεγαλύτερος από σας νομίζω κ. Σταυριανόπουλε– αλλά ως προς την προσφορά του, ως προς το έργο του, και ομολογώ ότι αισθάνομαι πολύ μικρός για να τον παρουσιάσω.

Ο κ. Σταυριανόπουλος είναι Πρόεδρος της Ελληνικής Παραολυμπιακής Επιτροπής και αυτό και μόνο αρκεί σε ό,τι αφορά στη συμβολή του στον αθλητισμό και την Παραολυμπιάδα. Όμως θα πρέπει να προσθέσω ότι είναι Μηχανολόγος-Ηλεκτρολόγος του Εθνικού Μετσοβείου Πολυτεχνείου, παραπληγικός από το '81 λόγω επαγγελματικού ατυχήματος, με δραστηριότητα επαγγελματική ως επιχειρηματίας ή μελετητής (αυτά είναι τα "παράλληλα" που πρέπει να αναφέρω εν πάση δυνατή συντομία).

Σήμερα είναι Διοικητής στο Εθνικό Ίδρυμα Αποκαταστάσεως Αναπήρων, Πρόεδρος, Αντιπρόεδρος, ιδρυτικό Μέλος ή απλώς Μέλος ιδρυμάτων–όπως το ΠΙΚΠΑ– Συνομοσπονδιών, Συλλόγων, Σωματείων, Επιτροπών αγώνων ή άλλων ανάλογων εκδηλώσεων. Θα μπορούσα με αυτά μόνο να σταματήσω.

Όμως, ειδικά ως προς τον αθλητικό τομέα, δεν μπορώ να μην επισημάνω ότι είναι πρωτοπόρος της καλλιέργειας στην Ελλάδα δύο Παραολυμπιακών αθλημάτων: πρώτον της

ΠΑΡΑΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΚΑΙ ΜΜΕ: ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΣΤΟ ΠΕΚΙΝΟ

σκοποβολής και *δεύτερον* του χορού με αναπηρικά αμαξίδια (ήδη έγινε, νομίζω, σχετική αναφορά και εκδήλωση στην παρουσίαση που πραγματοποιήθηκε στο Μουσείο Μπενάκη). Κύριος εισηγητής της ανάληψης της διεξαγωγής του Πανερωπαϊκού Πρωταθλήματος χορού με αναπηρικά αμαξίδια, δημιουργός του θεσμού των «ετήσιων πανελλαδικών ιατροκοινωνικών συνεδρίων», συντάκτης, αρχισυντάκτης, εκδότης, εισηγητής, σκηνοθέτης.

Ζητώ συγγνώμη, κ. Σταυριανόπουλε ο χρόνος είναι πολύ μικρός, καλύτερα να σας ακούσουμε να μιλάτε, παρά να μιλάμε εμείς για σας. Σας ευχαριστούμε πολύ για όλα αυτά που μας προσφέρετε και έχετε τον λόγο.

Σ. ΣΤΑΥΡΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

Κατ' αρχήν σας ευχαριστώ πάρα πολύ για τα καλά λόγια που είπατε και ήσαν παραπάνω.

Επειδή η ώρα είναι τρεις και είκοσι θα ξεκινήσω, καθώς ήμουνα από εκείνους που τον αγαπούσαν πάρα πολύ και τον σεβόταν, με ένα ανέκδοτο που έλεγε ο αείμνηστος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος ο Χριστόδουλος. Σε κάτι τέτοιες περιπτώσεις, σε κάτι τέτοιες ώρες προφανώς αναφερόμενος, έλεγε λοιπόν ότι παραπονιόταν ένας ομιλητής ότι την ώρα που μιλούσε, οι άλλοι από κάτω κοίταζαν το ρολόι τους. Και λέει ο άλλος ομιλητής: αυτό δεν είναι τίποτα, εμένα λέει όταν μιλούσα, ένας, δεν κοίταζε μόνο το ρολόι του, το έβαλε και στο αφτί του να δει αν δούλευε. Αυτό λοιπόν ως προς την ώρα.

Επίσης και πριν ξεκινήσω δυο παρατηρήσεις. Κατ' αρχήν θέλω να συγχαρώ από τα βάθη της καρδιάς μου τη φίλη τη Χριστίνα Σκανδάλη, διότι αυτά που είπε κι αυτό που διακρίνατε περνάει στο θέμα της αυτοκριτικής κι αυτό συμβαίνει γιατί είναι αθλήτρια.

Και άλλη μια παρατήρηση, αυτή η ιστορία που λέει άτομα με ειδικές ικανότητες είναι μια ιστορία η οποία έχει βάση φαιδρή. Θα έλεγα μάλιστα ότι χρησιμοποιείται για απενοχοποίηση ή ως άλλοθι για όσα δε γίνονται, διότι ένα άτομο που κάνει τη δουλειά του, όπως μπορεί να κάνει κάποιος άνθρωπος που έχει τα φόντα, δεν σημαίνει ότι είναι άνθρωπος με ειδικές ικανότητες. Αν πάμε να προσεγγίσουμε το θέμα σωστά τότε αν θέλουμε να αποκτήσουμε ικανότητες είναι πολύ απλό, ή κόβουμε το χέρι μας ή βγάζουμε το μάτι μας. Όχι. Επομένως λέγεται για άλλους λόγους, για να καλύψουν όσα οι άλλοι δεν κάνουνε.

Κι ως περσώ τώρα στην καθαυτή ομιλία μου. Κατ' αρχήν θέλω να ευχαριστήσω την Οργανωτική Επιτροπή για την τιμή να με συμπεριλάβει στους ομιλητές του 3ου Διεθνούς Συνεδρίου που οργανώνει με επιτυχία πάντα η Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας και η Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης με θέμα «Άτομα με αναπηρία και Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης».

Θα μου επιτρέψετε και ως Πρόεδρος της Ελληνικής Παραολυμπιακής Επιτροπής να σας ευχαριστήσω όλους σας, γιατί μέσα από την εισήγησή μου με θέμα «Η άυλη κληρονομιά των Παραολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας ως εφελθτήριο για τις αυξημένες

ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΚΑΙ ΜΜΕ

προσδοκίες του ελληνικού παραολυμπιακού κινήματος στο Πεκίνο 2008» μου δίνεται η ευκαιρία να παρουσιάσουμε το παρόν και το μέλλον του παραολυμπιακού κινήματος στη χώρα μας.

Εξαρχής θέλω να επισημάνω ότι η πραγματική αξία των μεγάλων αθλητικών γεγονότων για τη χώρα που τα διοργανώνει δε μετριέται μόνο με το θέαμα και τις αγωνιστικές επιδόσεις, αλλά πρωτίστως από την προσφορά τους στην κοινωνία και στην πορεία της χώρας προς το μέλλον.

Κυρίες και κύριοι, έχει ειπωθεί κατ' επανάληψη, ότι η ανάληψη και πραγμάτωση των Ολυμπιακών και κυρίως των Παραολυμπιακών Αγώνων του 2004 στην Ελλάδα ήταν ό,τι καλύτερο θα μπορούσε να συμβεί στη χώρα μας και τουλάχιστον για το ελληνικό παραολυμπιακό κίνημα είναι πέρα για πέρα μια μεγάλη αλήθεια, γιατί χάριν των Παραολυμπιακών Αγώνων «Αθήνα 2004» μεγιστοποιήσαμε και τις αθλητικές επιδόσεις των αθλητών με αναπηρία.

Και το σημαντικότερο, γιατί η ελληνική κοινωνία γνώρισε το παραολυμπιακό κίνημα, αγκάλιασε τους αθλητές μας και γέμισε τα στάδια και τα κολυμβητήρια, δημιουργώντας μια πρωτόγνωρη και φανταστική ατμόσφαιρα. Οι ιαχές «Ελλάς, Ελλάς» έκαναν το γύρο του κόσμου κι όλοι θαύμασαν το πάθος και τη δύναμη της συμμετοχής των Ελλήνων θεατών.

Πράγματι το 2004 ζήσαμε από κοντά τις κορυφαίες επιδόσεις Ελλήνων και ξένων αθλητών με αναπηρία και απολαύσαμε τη μοναδική έμπνευση των Παραολυμπιακών Αγώνων. Παράλληλα όμως οι αγώνες έφεραν και την ελληνική κοινωνία στο σύνολό της κοντά στον παραολυμπιακό αθλητισμό και στους αθλητές με αναπηρία. Αναγνώρισαν πλήρως το δικαίωμά τους στον πρωταθλητισμό, αλλά και την ισοτιμία τους με τους λοιπούς αθλητές και το δικαίωμά τους για τη συμμετοχή στα δρώμενα της ζωής της χώρας ως ενεργοί πολίτες.

Έτσι, μέσα σε 12 μέρες έγινε πράξη η ανατροπή απαξιωτικών αντιλήψεων σε βάρος των ατόμων με αναπηρία στηριγμένες σε μύθους και προκαταλήψεις δεκαετιών. Το γεγονός αυτό συνέβαλε και συμβάλλει καθοριστικά στην προσπάθεια εκσυγχρονισμού της χώρας μας με πρωτεύουσα θέση την εξασφάλιση- πάντα ζητούμενη -της προσβασιμότητας στο δομημένο περιβάλλον, τους ελεύθερους χώρους, στα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς και Επικοινωνίας σε όλη την Επικράτεια.

Οι νέες αυτές αντιλήψεις αποτελούν μια τεράστια ύλη κληρονομιά που άφησαν στη χώρα μας οι Παραολυμπιακοί Αγώνες «Αθήνα 2004» που οφείλουμε ως φορείς και Πολιτεία να κεφαλαιοποιήσουμε και να μεγιστοποιήσουμε. Η Ελληνική Παραολυμπιακή Επιτροπή αταλάντευτα στοχεύει στην αξιοποίηση αυτής της ύλης κληρονομιάς για την ανάπτυξη του παραολυμπιακού αθλητισμού, τον οποίον άλλωστε εκπροσωπεί στο ελληνικό και παγκόσμιο αθλητικό γίγνεσθαι.

Στις επιδιώξεις μας αυτές χρειαζόμαστε τη συνηγορία των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας, ώστε οι προσπάθειες των αθλητών μας αλλά και τα μηνύματα που κουβαλούν να τύχουν μιας καλύτερης προβολής προκειμένου να τα αξιοποιήσουμε χάριν της ελληνικής κοινωνίας.

ΠΑΡΑΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΚΑΙ ΜΜΕ: ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΣΤΟ ΠΕΚΙΝΟ

Έτσι, οι Παραολυμπιακοί Αγώνες «Αθήνα 2004» εκτός από μια ευχάριστη ανάμνηση έγιναν και μια αφετηρία, μια βάση εκκίνησης και εφαλτήριο για το ελληνικό παραολυμπιακό κίνημα, προκειμένου να ανέβει πιο ψηλά και να εκπληρώσει ευκολότερα τους στόχους τους, αλλά για να μπορούμε λιγάκι στο κλίμα θα μου επιτρέψετε να σας απασχολήσω με ένα τριλεπτο βίντεο, για να ζήσουμε πάλι την ατμόσφαιρα εκείνη του 2004.

ΠΡΟΒΟΛΗ ΒΙΝΤΕΟ

Σ. ΣΤΑΥΡΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

Νομίζω ότι άξιζε τον κόπο να φάμε λίγο χρόνο. Σήμερα λοιπόν ο παραολυμπιακός αθλητισμός, μέσα από την κοινωνική αυτή υποδοχή και αποδοχή, απέκτησε μια νέα δυναμική που εκφράστηκε με τη συμμετοχή περισσότερων νέων με αναπηρία στις τάξεις του αθλητισμού. Έτσι, μέσα από τη διεύρυνση της βάσης, δίκαια προσδοκούμε ψήλωμα της κορφής στην πυραμίδα των διακρίσεων, που όπως είναι αναμενόμενο αποτελεί πρώτο στόχο και μέλημα της Ελληνικής Παραολυμπιακής Επιτροπής.

Επίσης με ιδιαίτερη ικανοποίηση πρέπει να σημειώσω τη συνέχιση της επιτυχημένης πορείας των Ελλήνων αθλητών και στο επίπεδο των υψηλών επιδόσεων. Πράγματι η βελτίωση των επιδόσεών τους, όπως παρουσιάζονται σε ελληνικές και διεθνείς διοργανώσεις - παραδείγματος χάρη στο στίβο, στην Ολλανδία ή στο πρόσφατο παγκόσμιο πρωτάθλημα κολύμβησης στη Νότια Αφρική, όπου κατακτήσαμε 18 μετάλλια, 9 χρυσά, 4 αργυρά και 5 χάλκινα και ανέβηκε η χώρα μας στην 9η θέση της παγκόσμιας κατάταξης στην κολύμβηση- μας γεμίζει και αισιοδοξία για το μέλλον του παραολυμπιακού κινήματος στη χώρα μας.

Με την ίδια θετική πορεία του παραολυμπιακού αθλητισμού στη χώρα μας εντάσσεται και η ανάληψη του πανευρωπαϊκού πρωταθλήματος άρσης βαρών που πραγματοποιήθηκε στην Καβάλα τον Ιούλιο του 2007, επίσης η διεξαγωγή στο Ηράκλειο της Κρήτης της Γενικής Συνέλευσης της Ευρωπαϊκής Παραολυμπιακής Επιτροπής το Σεπτέμβριο του 2007, καθώς επίσης και η λειτουργία ενός δεύτερου γραφείου μας στη Θεσσαλονίκη στο Καυτατζόγλειο, ώστε να αναβαθμιστούν οι υπηρεσίες της ελληνικής κοινωνίας για τους πολίτες με αναπηρία.

Ιδιαίτερα η λειτουργία του γραφείου μας στη Θεσσαλονίκη συμβάλλει καθοριστικά στη βελτίωση της φροντίδας για την ενημέρωση και προσέλευση στους αθλητικούς χώρους νέων παιδιών με αναπηρία στη Βόρεια Ελλάδα. Ξέρετε, η Βόρεια Ελλάδα δε φτιάχνει μόνο καλλιτέχνες, φτιάχνει και πολύ μεγάλους αθλητές.

Αλλά, δε θα πρέπει ποτέ να ξεχνάμε ότι η χώρα μας κατέχει την πρώτη αρνητική θέση στα τροχαία ατυχήματα μεταξύ όλων των χωρών του κόσμου. Κι αξίζει να υπογραμμί-

ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΚΑΙ ΜΜΕ

σομε ότι το 78% των ατυχημάτων αφορά νέους ηλικίας 16 έως 24 ετών κι ευνόητο είναι ότι η ευθύνη του παραολυμπιακού κινήματος για τους νέους αυτούς αποκάτ' τεράστιες διαστάσεις, σχεδόν εθνικές.

Επίσης στις σημαντικές δράσεις της ΕΠΕ της Ελληνικής Παραολυμπιακής Επιτροπής, εντάσσεται και η δημιουργία αποτελεσματικού και ουσιαστικού διαύλου επικοινωνίας με την ελληνική κοινωνία, για να διαδοθεί ο παραολυμπιακός αθλητισμός σε όλους τους Έλληνες και τις Ελληνίδες. Στο πλαίσιο αυτό καταγράφεται η ισχυρή παρουσία της Ελληνικής Παραολυμπιακής Επιτροπής στο διαδίκτυο με τη δημιουργία πλούσιων ενημερωμένων ιστοσελίδων στη διεύθυνση www.paraolympics.gr.

Επίσης και το χαιρετίζουμε με ιδιαίτερη συγκίνηση, έχουμε ξεκινήσει μια συστηματική συνεργασία με την ΕΡΤ Α.Ε., η οποία έχει γίνει και χορηγός επικοινωνίας της Ελληνικής Παραολυμπιακής Επιτροπής και της παραολυμπιακής ομάδας για την έντονη προβολή στην ελληνική Επικράτεια των Παραολυμπιακών Αγώνων του Πεκίνο το Σεπτέμβριο.

Ακόμη πρέπει να υπογραμμίσουμε την αγαστή συνεργασία που έχουμε με τον Πανελλήνιο Σύνδεσμο Αθλητικών Συντακτών τον ΠΣΑΤ -ο Πρόεδρός του ο κ. Γερακάρης είναι εδώ δίπλα μας- με τον οποίον έχουμε οργανώσει σεμινάρια ενημέρωσης των Αθλητικογράφων για τα παραολυμπιακά αθλήματα και τους Παραολυμπιακούς Αγώνες.

Ακόμα στα σχέδια και τα οράματα της Ελληνικής Παραολυμπιακής Επιτροπής για το αύριο και την ανάπτυξη του παραολυμπιακού αθλητισμού περιλαμβάνονται:

Πρώτον, η προσπάθεια καθιέρωσης Διακρατικών Αγώνων στις χώρες της Μεσογείου και της Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Την προσπάθειά μας αυτή έχει αγκαλιάσει η Ευρωπαϊκή Παραολυμπιακή Επιτροπή και ελπίζουμε σε θετικά αποτελέσματα.

Δεύτερον, η δημιουργία τμήματος με επιλέκτους ταλαντούχους νέους αθλητές και αθλήτριες κάτω των 18 ετών, ώστε με επιστημονική καλλιέργεια και με προπονητική πληρότητα να προετοιμαστεί, θα το έλεγα ένα είδος ιερού λόχου, μιας ακαδημίας για τη δημιουργία αθλητών υψηλών επιδόσεων για το αύριο, για το μέλλον.

Θα μου κάνετε τη χάρη να ανεχτείτε άλλη μια φορά μια μικρή διακοπή. Αυτή είναι τριάντα δευτερόλεπτα, που έχει ακριβώς το θέμα αυτό. Δίνουμε πολύ μεγάλη σημασία σε αυτό το φυτώριο, σε αυτή την ακαδημία:

ΠΡΟΒΟΛΗ ΒΙΝΤΕΟ

Σ. ΣΤΑΥΡΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

Αλλά επειδή βρισκόμαστε δυο μήνες πριν την έναρξη των Παραολυμπιακών Αγώνων του Πεκίνο, ας ξαναγυρίσουμε στο σήμερα.

ΠΑΡΑΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΚΑΙ ΜΜΕ: ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΣΤΟ ΠΕΚΙΝΟ

Κυρίες και κύριοι, είμαστε αισιόδοξοι. Πιστεύουμε ότι οι αυξημένες προσδοκίες όλων των Ελλήνων για τη συγκομιδή περισσότερων και υψηλότερων διακρίσεων από τους αθλητές της ελληνικής παραολυμπιακής ομάδος, στηρίζεται σε πραγματικά δεδομένα κι όχι μόνο στη σφαίρα του συναισθηματικού πατριωτισμού.

Πράγματι, η σημερινή παραολυμπιακή ομάδα για το Πεκίνο του 2008 είναι η πολυπληθέστερη με 70 αθλητές και αθλήτριες που ξεπέρασαν τα όρια συμμετοχής και με παρουσία της χώρας μας σε δέκα αθλήματα.

Για να υπάρχει ένα συγκριτικό στοιχείο σας θυμίζω ότι λίγα χρόνια πριν η χώρα μας φερέ' ειπείν στη Σεούλ συμμετείχε με πέντε έως επτά αθλητές σε δύο αθλήματα. Νομίζω από όσα συνοπτικά αναφέρθηκαν γίνεται φανερό ότι η άυλη κληρονομιά των Παραολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας έγινε πλέον φανερή και χειροπιαστή για το παραολυμπιακό κίνημα και εφαλτήριο, όπως είπα από την αρχή για την εκτίναξή του στο επίπεδο των ανεπτυγμένων αθλητικά και κοινωνικά χωρών.

Τέλος, ως Πρόεδρος της Ελληνικής Παραολυμπιακής Επιτροπής εύχομαι σε όλους τους Έλληνες αθλητές με αναπηρία καλούς αγώνες. Αλλά, ιδιαίτερα για τους συμμετέχοντες στους Παραολυμπιακούς Αγώνες του «Πεκίνο 2008» τη γνωστή μας ευχή: Πάντα πιο ψηλά, πιο μακριά, πιο δυνατά. Σας ευχαριστώ.

Θα μου επιτρέψετε κ. Πρόεδρε, έχω μετάνοια στην οργάνωση της χώρας μας για την εκπροσώπησή της στην Ατλάντα, στο Σίδνευ, είχα την απόλυτη ευθύνη το 2004 και τώρα. Νομίζω ότι είναι καιρός να αποχωρήσω μετά το τέλος των αγώνων. Γι' αυτό αισθάνομαι την υποχρέωση να πω τα εξής πράγματα.

Το 2007 είχε ονομαστεί ως «έτος των ίσων ευκαιριών». Το 2008 αναμφίβολα μπορεί να ονομαστεί ως «έτος της ανθρώπινης αξιοπρέπειας» ή «έτος του Oscar Pistorius», γιατί ο μεγάλος αθλητής και παραολυμπιονίκης Oscar Pistorius σήκωσε το ανάστημά του, πάτησε γερά στα πόδια του, τα μεταλλικά, και φώναξε μπροστά σε όλο τον κόσμο: *«Δε θέλω χάρες, αλλά συγχρόνως δε δέχομαι να με θεωρείτε παρακατιανό, επειδή είμαι ανάπηρος. Είμαι αθλητής, στέκομαι εδώ μπροστά σας και δεν μπορεί κανένας να μου απαγορεύσει να δείξω στα ίσια τι μπορώ να κάνω, τι μπορώ να δείξω για την αξία μου».*

Θύμισες από τα λόγια του χορού των ανδρών της Αρχαίας Σπάρτης έρχονται και ξανάρχονται βασανιστικά στα αφτιά μας που έλεγαν: *«Είμαστε γενναίοι, είμαστε δυνατοί, είμαστε εδώ μπροστά σας κι αν χρειαστεί μπορούμε να το δείξουμε».*

Αυτές τις σταράτες κουβέντες νομίζω ότι μπορεί μόνο ένας μεγάλος αθλητής να τις πει και για να δείξει και το δρόμο που το παραολυμπιακό κίνημα πρέπει να πορευτεί. Σας ευχαριστώ πολύ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ

Κύριε Σταυριανόπουλε σας ευχαριστούμε. Μας συγκινήσατε. Λυπούμεθα για την απόφαση που έχετε πάρει. Δεν είμαι αρμόδιος να την κρίνω. Συνοψίζοντας με μια επιγραμματική διατύπωση τα όσα είπατε θα έλεγα ότι –σε ό,τι αφορά τόσο τον χώρο του

ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΚΑΙ ΜΜΕ

αθλητισμού, όσο και τις επιδράσεις που ο αθλητισμός ασκεί στο σύνολο, στην κοινωνία μας – όλα αυτά που είπατε μας στέλνουν ένα μήνυμα: το σήμερα είναι καλύτερο από το χθες και το αύριο προοιωνίζεται καλύτερο από το σήμερα.

Νομίζω ότι το βίντεο που παρουσιάσατε είχε τις προδιαγραφές που μας ανέφερε ο κ. Πάππους προηγουμένως. Τώρα ως προς το τι θα πρέπει να φορτωθεί στην Αργώ, θα έλεγα: *2007 έτος ίσων ευκαιριών, 2008 δεν θέλω χάρες αλλά ούτε και δέχομαι να με θεωρείτε ανάπηρο ή, εν πάση περιπτώσει, ως χρησιμοποιήσουμε οποιονδήποτε άλλον όρο θέλουμε.* Ακόμη θα πρέπει να προσθέσουμε στην Αργώ τον απολογισμό των μέχρι σήμερα πεπραγμένων και τον προγραμματισμό των όσων ετοιμάζονται να γίνουν. Σας ευχαριστούμε πάρα πολύ και πάλι.

Σ. ΣΤΑΥΡΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

Θα μου επιτρέψετε μια σημείωση. Για όσους δεν ξέρουν, ο Oscar Pistorius δεν έχει καλύψει τα όρια συμμετοχής για να πάει, αλλά δικαιώθηκε και τώρα ετοιμάζεται για το Λονδίνο. Δηλαδή έκανε μια προσπάθεια για να δείξει ότι "δε θα με βγάλετε ποτέ έξω". Ακόμη τα όρια συμμετοχής δεν τα έχει πιάσει κι εδώ είναι η αξία του.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ

Στο τέλος, εάν έχομε το χρόνο, θα αναφερθούμε σε αυτό το θέμα και πάλι. Ο λόγος τώρα στον κ. Σάκη Κωστάρη, Παραολυμπιονίκη, Εκπρόσωπο Τύπου της Ελληνικής Παραολυμπιακής Επιτροπής.

Κύριε Κωστάρη, τι να πρωτοπώ για σας; Βέβαια για τις γνώσεις σας στην τεχνολογία και τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές ήδη έχουμε εμπειρία από τις σχετικές τεχνικές «παρεμβάσεις» σας. Ο κ. Κωστάρης έχει πραγματοποιήσει προπτυχιακές και μεταπτυχιακές σπουδές στο Τμήμα Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, με μεταπτυχιακές σπουδές στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο του Σίδνευ.

Είναι πολύγλωσσος με ευρείες γνώσεις στη χρήση προγραμμάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών, όπως προανέφερα, και έχει λάβει πλήθος υποτροφιών από ελληνικούς και ξένους οργανισμούς. Επίσης, έχει παρακολουθήσει ή διοργανώσει συνέδρια και σεμινάρια με θεματική, ή αντικείμενο αν θέλετε, το management ή τον αθλητισμό.

Υπήρξε Διευθυντής Τομέα Επικοινωνίας της Οργανωτικής Επιτροπής Ολυμπιακών και Παραολυμπιακών Αγώνων, μέλος της Οργανωτικής Επιτροπής Ολυμπιακών και Παραολυμπιακών Αγώνων του Σίδνευ, υπεύθυνος οργάνωσης και διεθνών σχέσεων της Πανελληνίας Αθλητικής Ομοσπονδίας Κινητικά Αναπήρων, συντάκτης Δημοσιογράφος στην εφημερίδα «Ελευθεροτυπία», ενώ το master του αφορά στην «Ποιοτική έρευνα των κινήτρων των Ολυμπιακών και Παραολυμπιακών Αγώνων».

Δεν θα προσθέσω τίποτε άλλο, παρά αυτό μόνο: Είναι αθλητής της εθνικής ομάδας κολύμβησης ατόμων με αναπηρία από το 1995 μέχρι το 2000, αθλητής και αρχηγός της

ΠΑΡΑΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΚΑΙ ΜΜΕ: ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΣΤΟ ΠΕΚΙΝΟ

εθνικής ομάδας Πετοσφαίρισης Καθιστών από το 2001 έως το 2005 και κλείνω με αυτό που νομίζω ότι ίσως είναι και το σημαντικότερο: είναι αθλητής της ομάδας ιστιοπλοΐας για αθλητές με αναπηρία από το 2004 έως το 2008, με χρυσό μετάλλιο στο σκάφος Sonar στην παγκόσμια αθλητική διοργάνωση ιστιοπλοΐας.

Φύσει και θέσει είστε κι εσείς ο αρμοδιότερος όλων μας για να αναφερθείτε στη θεματική του σημερινού μας Συνεδρίου. Ας δούμε λοιπόν τι επιπλέον θα φορτώσουμε τώρα στην Αργώ και με τη δική σας εμπειρία. Ο λόγος σε σας.

Σ. ΚΩΣΤΑΡΗΣ

Ευχαριστώ πολύ κ. Δελλασούδα. Κι εγώ εκ μέρους μου θέλω να ευχαριστήσω την Οργανωτική Επιτροπή του Συνεδρίου αυτού που πιστεύω είναι πολύ σημαντικό και ιδιαίτερα τη Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας και Ενημέρωσης και την ηγεσία της γιατί έχει πάρει αυτή την πρωτοβουλία κι από ό,τι φαίνεται υπάρχει ένα πολύ έντονο ενδιαφέρον για τα θέματα που αφορούν τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και ειδικά τα θέματα που αφορούν τα άτομα με αναπηρία.

Δυστυχώς, βέβαια, οι εκπρόσωποι των δημοσιογράφων που είναι κοντά μας είναι συνήθως οι δημοσιογράφοι που έτσι κι αλλιώς καλύπτουν τα θέματα αυτά κι έχουν πολλή εις βάθος γνώση της συγκεκριμένης θεματολογίας και απουσιάζουν λίγο οι δημοσιογράφοι που καλούνται να καλύψουν τέτοια θέματα στην καθημερινή τους εργασία και πιστεύω ότι θα ήταν καλό να υπάρξει μία πρωτοβουλία και πιθανώς με τη βοήθεια της Γενικής Γραμματείας Επικοινωνίας και Ενημέρωσης, αλλά και με την ΕΣΗΕΑ. Έτσι θα μπορούσαμε να φέρουμε και τα συμπεράσματα αλλά και τις συμβουλές αυτών των συνεδρίων κοντά στους δημοσιογράφους, για να αντλήσουν από αυτά και να βελτιώσουν τον τρόπο που καλύπτουν θέματα αναπηρίας, τόσο όσον αφορά τον αθλητισμό, αλλά και γενικότερα.

Θα ήθελα να ξεκινήσω την παρουσίασή μου και δε θα είμαι πολύ διεξοδικός γιατί ήδη οι προλαλήσαντες είπαν αρκετά, είναι και αρκετά αργά και είστε κουρασμένοι, θα είμαι πολύ σύντομος και θα στηριχτώ σε αυτά που είπαν οι προηγούμενοι παρουσιαστές.

Κατ' αρχήν θέλουμε να δούμε την εικόνα του αθλητή και πως παρουσιάζεται στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης. Ειδικά στα ελληνικά Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης είχαμε μια προσέγγιση από τον κ. Πάππου, όσον αφορά τις ευρωπαϊκές και ελληνικές εφημερίδες, είδαμε τη μεγάλη διαφορά που έκαναν οι ελληνικές εφημερίδες κατά τη διάρκεια των Παραολυμπιακών Αγώνων και θα αναφερθούμε και σε αυτό.

Γιατί πολλές φορές εμείς σαν Έλληνες πιστεύουμε ότι δεν είμαστε τόσο φοβηροί, δεν καταφέρνουμε να κάνουμε κάτι τόσο καταπληκτικό και ξεκινάμε με πολύ χαμηλές προσδοκίες, μπορούμε όμως να διαπρέψουμε όταν θέλουμε κι όταν υπάρχει συντονισμένη δουλειά, όταν μπορούμε να συνεργαστούμε και να φτάσουμε πολύ ψηλά κι ελπίζουμε να το κάνουμε αυτό, όπως το κάναμε και στην Αθήνα και τώρα με το Πεκίνο.

Ένα πολύ σημαντικό στοιχείο για το οποίο πρέπει να αναρωτηθούμε και πρέπει να ανα-

ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΚΑΙ ΜΜΕ

ρωτηθούν και οι δημοσιογράφοι που ασχολούνται με το χώρο, είναι να γίνει κατανοητό τι είναι η αναπηρία. Τι νομίζουμε ότι είναι η αναπηρία, πώς επηρεάζει τη συμπεριφορά μας, πώς αλλάζει μέσα από τον αθλητισμό που είναι ένα σημαντικό στοιχείο και διαφοροποιεί λίγο την αντιμετώπιση της αναπηρίας, καθώς τη βλέπουμε από μία διαφορετική σκοπιά και θα δούμε λίγο αργότερα γιατί.

Και επίσης η πρόσβαση στα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας. Οι περισσότεροι παρουσιαστές υπογραμμίσανε την έλλειψη προσέγγισης στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης. Δεν υπάρχει παρουσία της αναπηρίας σαν θεματική στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης κι αυτό είναι ένα πολύ σημαντικό στοιχείο και ουσιαστικά αντικατοπτρίζει λίγο-πολύ τι συμβαίνει και στην ελληνική κοινωνία.

Αυτό που βλέπουμε είναι μία πολύ μικρή παρουσία των ατόμων με αναπηρία στα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας. Αποφεύγουν οι εφημερίδες αλλά και η τηλεόραση να προσεγγίσει το θέμα των ατόμων με αναπηρία. Τους λόγους γι' αυτό τους έχουμε εξερευνήσει, υπήρξε μια παρουσίαση στο 1ο Συνέδριο κι έχουμε εδώ κοντά μας και τον κ. Γερακάρη και θα μιλήσει αργότερα φαντάζομαι γι' αυτό.

Πολλές φορές υπάρχει μία αμηχανία, μία αδυναμία των δημοσιογράφων να αντιμετωπίσουν θέματα αναπηρίας, γιατί δεν τα γνωρίζουν εις βάθος και προκειμένου να μπορέσουν να τα αντιμετωπίσουν προσφεύγουν στην εύκολη λύση, στην προκατάληψη, στο στερεότυπο, αυτό που έχουν χρησιμοποιήσει κι έχουν ακούσει οι ίδιοι για να μπορέσουν να αντεπεξέλθουν σε αυτό το θέμα.

Η λύση σε αυτό είναι η ενημέρωση και η εκπαίδευση των δημοσιογράφων, ώστε να μπορέσουν να κατανοήσουν τι είναι αναπηρία, τι είναι αυτισμός, τι είναι κινητική αναπηρία, τι είναι αισθητηριακές αναπηρίες, για να μπορούν να αντιμετωπίζουν αυτά τα θέματα.

Αυτό που υπήρχε στα ελληνικά Μέσα είναι ότι η παρουσίαση των ατόμων με αναπηρία γίνεται πολύ αποσπασματικά, δεν υπάρχει μία συνεχής αντιμετώπιση του θέματος της αναπηρίας με λίγες εξαιρέσεις, όπως λόγου χάρη στην ΕΤ3 που υπάρχουν εκπομπές εδώ και αρκετά χρόνια που ασχολούνται με το θέμα και βρίσκονται και παράγοντες της εκπομπής εδώ σήμερα.

Και εγώ από την προσωπική μου εμπειρία μπορώ να πω ότι αυτές οι εκπομπές έχουν κάνει μεγάλη δουλειά, έχουν κάνει πολλή δουλειά στην ελληνική κοινωνία. Πάρα πολλοί με έχουν προσεγγίσει και μου έχουν πει "είδα στην εκπομπή «Εκτη αίσθηση» στην ΕΤ3 αυτό κι αυτό και πως γίνεται αυτό, τυφλοί να παίζουν ποδόσφαιρο, πως κάνουν αθλητισμό οι τάδε" ας πούμε;

Είναι πολύ σημαντικό και ιδιαίτερα για τα παιδιά να έχουν μία επαφή οπτική και ουσιαστική μέσα από την τηλεόραση που δυστυχώς είναι παντού σήμερα, με την αναπηρία και με τον αθλητισμό τον παραολυμπιακό και γενικώς τον αθλητισμό για τα άτομα με αναπηρία.

Ένα άλλο σημαντικό στοιχείο που υπήρχε πάρα πολύ έντονα στις εφημερίδες και στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης είναι η αντιμετώπιση κυρίως αρνητικών θεμάτων στον

ΠΑΡΑΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΚΑΙ ΜΜΕ: ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΣΤΟ ΠΕΚΙΝΟ

τομέα των ατόμων με αναπηρία. Κυρίως ενδιαφέρουν προβλήματα, προβάλλεται η μιζέρια, η δυστυχία των ατόμων με αναπηρία και μέχρι και πριν τους Παραολυμπιακούς Αγώνες η συντριπτική πλειοψηφία των θεμάτων που καλυπτόταν από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης ήταν τέτοιου τύπου θέματα.

Φυσικά τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης προβάλλουν μία εικόνα που αντικατοπτρίζει και γενικώς τη θέση των ατόμων με αναπηρία μέσα στην κοινωνία. Δυστυχώς υπάρχουν σημαντικά ελλείμματα στον τομέα της εκπαίδευσης στην Ελλάδα για τα άτομα με αναπηρία, υπάρχουν σημαντικά ελλείμματα επαγγελματικής αποκατάστασης και κατάρτισης για τα άτομα με αναπηρία και ακούσαμε ποσοστά τού πόσο απέχουν της αγοράς εργασίας και της εκπαίδευσης τα άτομα με αναπηρία, σήμερα στο Συνέδριο.

Υπάρχει μεγάλο θέμα αποκατάστασης και ασφαλιστικής κάλυψης σημαντικών θεμάτων για τα άτομα με αναπηρία και φυσικά απουσιάζει και η ενεργή συμμετοχή στην κοινωνία κι ένα δείγμα που υπογραμμίζει και αντικατοπτρίζει αυτή την έλλειψη είναι και η έλλειψη προσβασιμότητας. Δεν κατανοούν οι περισσότεροι πόσο σημαντικό είναι αυτό, να υπάρχει προσβασιμότητα, ώστε να μπορούν όλοι να συμμετέχουν ενεργά στην κοινωνία.

Η συζήτηση που γίνεται συνεπώς στη δημόσια σφαίρα μέσω των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης είναι αποσπασματική, υπάρχει μία ελλιπής εικόνα για τα άτομα με αναπηρία, πολλές αναπηρίες δεν παρουσιάζονται καν και πάρα πολύς κόσμος δεν έρχεται ποτέ σε επαφή τουλάχιστον μέσα από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης με την αναπηρία.

Δεν υπάρχει ουσιαστικός διάλογος για θέματα σημαντικά όπως αυτά που συζητούνται εδώ και γι' αυτό φαίνεται μέσα από αυτό το Συνέδριο ότι πάρα πολλοί έρχονται και θέλουν να συζητήσουν θέματα και υπάρχει η ανάγκη συζήτησης σημαντικών θεμάτων και βγαίνουν σε αυτό το Συνέδριο. Θα έπρεπε και τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης να μπαίνουν σε αυτή τη διαδικασία να βγάζουν τέτοια θέματα και να συζητούνται δημόσια.

Και βέβαια τα άτομα με αναπηρία βγαίνουν σαν μια περιθωριοποιημένη και διαστρεβλωμένη ύπαρξη, είναι πολύ μεμονωμένες οι εικόνες που δίνονται από άτομα με αναπηρία στην τηλεόραση και γι' αυτό και η πλειοψηφία του κόσμου που δεν έχει άμεση επαφή με άτομα με αναπηρία ή έχει επαφή μόνο με συγκεκριμένες αναπηρίες, σχηματίζει αυτή τη διαστρεβλωμένη άποψη που κυριαρχεί μετά και στην κοινωνία.

Στον αθλητισμό, τώρα, έχουμε λίγο διαφοροποιημένη εικόνα των ατόμων με αναπηρία από ότι έχουμε γενικά στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης. Το ενδιαφέρον προβολής ήταν μικρό, κυρίως πριν τους Παραολυμπιακούς Αγώνες και στο παρελθόν υπήρχε πάντα απουσία των αθλητικών ειδήσεων από τις αθλητικές εφημερίδες ή τις αθλητικές στήλες ή τα αθλητικά νέα στις τηλεοράσεις.

Η αντιμετώπιση ήταν πάντα στα κοινωνικά θέματα, δηλαδή οι δημοσιογράφοι που κάλυπταν τον αθλητισμό ατόμων με αναπηρία από τους Παραολυμπιακούς και όλους αυτούς τους αθλητές που είδαμε στο βίντεο ωρύτερα ήταν οι δημοσιογράφοι που έκαναν κοινωνικό ρεπορτάζ.

Τα πρώτα δείγματα εμφάνισης δημοσιογραφίας που αφορούν τα άτομα με αναπηρία έχουμε κυρίως μετά τους αγώνες της Ατλάντα το 1996, είχαμε τις πρώτες επιτυχίες

ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΚΑΙ ΜΜΕ

παραολυμπιακών αθλητών και παραολυμπιακά μετάλλια και άρχισαν να γράφουν και οι εφημερίδες και ασχολήθηκαν για πρώτη φορά και οι αθλητικές εφημερίδες με το θέμα των Παραολυμπιακών Αγώνων.

Και έχουμε τη μεγάλη αλλαγή στους αγώνες τους Παραολυμπιακούς της Αθήνας. Εκεί πλέον αλλάζουν ραγδαία τα πράγματα στην Ελλάδα. Φυσικά έχουμε αυτό που παρατηρήσαμε και νωρίτερα και το αναφέραμε αρκετά, υπάρχει χρήση συγκεκριμένου λεξιλογίου, συναισθηματικά φορτισμένου, θεωρούνται οι αθλητές που καταφέρνουν κάτι στον αθλητισμό ότι κάνουν κάτι εξαιρετικά δύσκολο ή κάτι φοβερό και αυτό έχει κάποια στοιχεία που πραγματικά, όπως το ανέφερε και ο κ. Σταυριανόπουλος, ουσιαστικά αποτελούν ένα άλλοθι της κοινωνίας όταν δεν μπορούν να καλύψουν τα θέματα αυτά σωστά και με αθλητικό τρόπο.

Και φυσικά γίνεται πολύ έντονα αναπαραγωγή στερεοτύπων και εξυπηρέτηση προκαταλήψεων. Οι Παραολυμπιακοί Αγώνες της Αθήνας ήταν μια μεγάλη επιτυχία, ο κόσμος συμμετείχε πάρα πολύ έντονα, η τηλεόραση κάλυψε πάρα πολύ τους Παραολυμπιακούς Αγώνες και ο περισσότερος κόσμος πρώτη φορά ήρθε σε επαφή με παραολυμπιακό αθλητισμό μέσω των Παραολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας και νομίζω ότι αυτοί οι αγώνες συνέβαλαν και σε μία αλλαγή στην κοινωνική αντιμετώπιση της αναπηρίας.

Είχαμε πολύ ικανοποιητική κάλυψη, όσον αφορά τους Παραολυμπιακούς Αγώνες και νομίζω ο κ. Γερακάρης θα πει δυο λόγια παραπάνω γι' αυτό, και εάν και υπήρχαν κάποια δείγματα του τρόπου αντιμετώπισης δημοσιογραφικά όπως γινόταν πριν από τους Παραολυμπιακούς Αγώνες αυτό που είδαμε ήταν ότι οι περισσότεροι αθλητικοί Συντάκτες αναγκαστήκανε να αφιερωθούν και να δουν αυτό το θέμα εις βάθος και άρχισαν να καλύπτουν τους Παραολυμπιακούς Αγώνες με τον ίδιο τρόπο που καλύπτουν και τους Ολυμπιακούς Αγώνες.

Τώρα τι γίνεται μετά τους Παραολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας; Από το 2004 διανύουμε τώρα το τέταρτο έτος, τέσσερα χρόνια έχουν περάσει κι αυτό που βλέπουμε είναι ότι ο παραολυμπιακός αθλητισμός πλέον καλύπτεται ως αναπόσπαστο αθλητικό θέμα, έχει μπει για τα καλά μέσα στις αθλητικές εφημερίδες κι όταν γράφεται κάτι για κάποια επιτυχία αθλητική γράφεται στις αθλητικές εφημερίδες και στις αθλητικές στήλες, όχι πια στις κοινωνικές στήλες.

Επίσης έχουμε μία αυστηρά αθλητική προσέγγιση, κάτι που κάποιος δε θα το περίμενε πριν από τους Παραολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας. Οι αθλητικοί συντάκτες αναφέρονται στους αθλητές ακριβώς όπως αναφέρονται και στους αθλητές των Ολυμπιακών Αγώνων. Και υπάρχουν μερικές πλέον μικρές παρεκτροπές σε μικροσυναισθηματισμούς και αναφορές στο μεγαλείο της ψυχής και τα λοιπά, κυρίως όμως γίνεται με αθλητικό τρόπο.

Και μπορούμε νομίζω σήμερα πλέον να συγκρίνουμε την κάλυψη των παραολυμπιακών αθλημάτων με την κάλυψη ενός λιγότερο διαδεδομένου ολυμπιακού αθλήματος, όπως η σκοποβολή, η τοξοβολία. Η κάλυψη που γίνεται σήμερα στις αθλητικές εφη-

ΠΑΡΑΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΚΑΙ ΜΜΕ: ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΣΤΟ ΠΕΚΙΝΟ

μερίδες νομίζω είναι αντίστοιχου επιπέδου κι αυτό νομίζω είναι μεγάλο επίτευγμα για την ελληνική κοινωνία. Έχουμε βελτιωμένη κάλυψη, παραμένουν ορισμένα στερεότυπα αλλά τις περισσότερες φορές δεν χρησιμοποιούνται και έχουμε σαφώς καλύτερη αντιμετώπιση των αθλητών με αναπηρία.

Το στοιχείο τώρα που διαφοροποιεί τον παραολυμπιακό αθλητισμό για την προβολή στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης είναι το γεγονός ότι ο παραολυμπιακός αθλητισμός και γενικά ο αθλητισμός για τα άτομα με αναπηρία προβάλλει μια συγκεκριμένη εικόνα που είναι πολύ χρήσιμη και πολύ πρακτική για τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης. Δείχνει το άτομο με αναπηρία σαν ένα ανεξάρτητο δυνατό και αγωνιζόμενο άτομο, κάτι που δεν υπάρχει συνήθως στην κάλυψη των ατόμων με αναπηρία, κι έτσι διευκολύνει τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης να το παρουσιάσουν σαν ένα άτομο επιτυχημένο, σαν ένα άτομο που καταφέρνει κάτι.

Σε πολλά Μέσα ωστόσο γίνεται προσπάθεια να δείξουν, όπως μας έδειξε ο κ. Πάππους νωρίτερα, τη δυστυχία, την πλευρά τη δύσκολη της αναπηρίας, παρόλα αυτά όμως η γενική εικόνα που βγαίνει από τους Παραολυμπιακούς είναι θετική, έρχεται με θετικό τρόπο σε αντιπαράθεση με στερεότυπα μέσα από αυτή τη δυναμικότητα και το ακροατήριο συνήθως αντιδρά θετικά. Επίσης ο παραολυμπιακός αθλητισμός έρχεται να καταπολεμήσει εδραιωμένους μύθους που υπάρχουν πολύ έντονα.

Υπάρχει αδιαφορία για θέματα ατόμων με αναπηρία. Αναπηρία σημαίνει δυστυχία και μιζέρια κι ό,τι έχει σχέση με αναπηρία είναι προβληματικό, προκαλεί αρνητικά συναισθήματα στο κοινό κι επίσης δεν πουλάει, ακούστηκε πολλές φορές αυτό.

Αυτοί οι μύθοι συνεχίζουν να καλλιεργούνται στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, ωστόσο ο παραολυμπιακός αθλητισμός αποδεικνύει ότι δεν ισχύουν αυτοί οι μύθοι, υπάρχουν έρευνες, τις έχουμε ξαναπαρουσιάσει, ο περισσότερος πληθυσμός, οι θεατές θέλουν να βλέπουν Παραολυμπιακούς Αγώνες, θέλουν να καλύπτονται παραολυμπιακά αθλήματα και θέλουν να βλέπουν τους αθλητές τους, την ελληνική ομάδα να αγωνίζεται.

Οι παράγοντες που άλλαξαν νομίζω την αντιμετώπιση αυτή είναι το γεγονός ότι οι Παραολυμπιακοί Αγώνες έγιναν στην Αθήνα και καλύφθηκαν από την ΕΡΤ. Η τηλεόραση έδειξε αρκετές ώρες κι είναι σημαντικό αυτό, συνέβαλε στην εκπαίδευση της κοινωνίας κι έτσι βοήθησε να αλλάξουν στερεότυπα για τους Παραολυμπιακούς Αγώνες και για τα άτομα με αναπηρία και τους αθλητές.

Ωστόσο, συνέβαλαν επίσης και συνεργασίες με οργανωμένους φορείς, όπως είναι ο ΠΣΑΤ, ο οποίος σε συνεργασία με την Ελληνική Παραολυμπιακή Επιτροπή μπήκε στη διαδικασία και επιμόρφωσε τους δημοσιογράφους του, τα μέλη του, τους ενημέρωσε και τους εκπαιδευσε για να ξέρουν πως να αντιμετωπίζουν τέτοια θέματα, ώστε σήμερα όταν δέχονται ένα δελτίο Τύπου που αφορά παραολυμπιακό αθλητισμό να μπορούν να ανταποκριθούν σε αυτό και να το καλύψουν σωστά, να έχουν μία άποψη τι είναι ο παραολυμπιακός αθλητισμός.

Και φυσικά παίζει ιδιαίτερα αυξημένο ρόλο η κρατική τηλεόραση, τόσο με τα παραδο-

ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΚΑΙ ΜΜΕ

σιακά της κανάλια, αλλά ιδιαίτερα και με την ψηφιακή πλατφόρμα, όχι μόνο με το «Prisma Plus» αλλά και με τα άλλα ψηφιακά κανάλια που καλούνται να καλύψουν με σωστό τρόπο τους Παραολυμπιακούς Αγώνες. Και το μεγάλο στοίχημα για το Πεκίνο είναι αυτό, η ΕΡΤ έχει δεσμευτεί ότι θα καλύψει κατά μεγάλο ποσοστό τους Παραολυμπιακούς Αγώνες, αντίστοιχα με τους Ολυμπιακούς και αυτό νομίζω είναι μία μεγάλη επιτυχία.

Έχουμε αρκετά δύσκολο δρόμο ακόμα μπροστά μας, όμως νομίζω ότι οι Παραολυμπιακοί Αγώνες μας βοήθησαν να μπούμε στο σωστό δρόμο, να αρχίζουμε να αντιμετωπίζουμε τα θέματα του αθλητισμού των ατόμων με αναπηρία αρχικά, αλλά και κατ'επέκταση γενικότερα τα θέματα των ατόμων με αναπηρία, με έναν διαφορετικό τρόπο.

Πρέπει τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης να ακολουθήσουν την κοινωνία σε αυτό που έχει καταφέρει και πιστεύω ότι οι δημοσιογράφοι μέσα και από τα πρακτικά αυτού του Συνεδρίου θα μπορέσουν να αντλήσουν σημαντικά στοιχεία για να μπορέσουμε να πάμε ένα βήμα παραπέρα.

Μόνο επιγραμματικά να σας πω ότι οι Παραολυμπιακοί Αγώνες είναι το Σεπτέμβριο του 2008, 6 με 17 Σεπτεμβρίου, οι περισσότεροι θα έχετε τη δυνατότητα να τους δείτε στην τηλεόραση και επίσης το γεγονός ότι η ελληνική ομάδα θα είναι αρκετά μεγάλη φέτος, θα είναι 68 αθλητές και αθλήτριες, 115 άτομα περίπου θα είναι η ελληνική αποστολή, πάρα πολύ μεγάλη αποστολή.

Και να σας υπενθυμίσω ότι η ελληνική ομάδα σταθερά έχει ανοδική πορεία στους Παραολυμπιακούς Αγώνες και ελπίζουμε και φέτος να πάνε πάρα πολύ καλά στους αγώνες. Σας ευχαριστώ πολύ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ

Σας ευχαριστούμε κι εμείς ιδιαίτερα. Νομίζω κ. Γερακάρη ότι μόνο μία εκπομπή με τίτλο: «Συζητάμε την επικαιρότητα με τους πρωταγωνιστές των Παραολυμπιακών» θα μπορούσε ίσως να καλύψει τα όσα έπρεπε να πω για τον αγαπητό μας φίλο αγωνιστή και αθλητή κ. Κωστήρη.

Ο επόμενος ομιλητής είναι ο κ. Γερακάρης. Ο κ. Γερακάρης είναι γνωστός και στους εντός και στους εκτός των τειχών ως Πρόεδρος του ΠΣΑΤ και όχι μόνο. Όμως πρέπει να πω ότι έχει ασχοληθεί κατ'επανάληψη –μέσα από εφημερίδες, περιοδικά και τηλεοπτικές εκπομπές– με το μεγάλο κοινωνικό ζήτημα της προσβασιμότητας των προσώπων με αναπηρία, έχει προβάλλει τις προσπάθειες των αθλητών στους Παραολυμπιακούς Αγώνες της Ατλάντα, του Σίδνεϋ και της Αθήνας και έχει οργανώσει ημερίδες και συνέδρια σε συνεργασία με την Ελληνική Παραολυμπιακή Επιτροπή, τώρα δε συντονίζει την οργάνωση της παραγωγής για τους Παραολυμπιακούς Αγώνες.

Κύριε Γερακάρη, σκόπιμα νομίζω σας έβαλαν σε αυτή τη θέση των ομιλητών, για να συγκεντρώσετε τις εμπειρίες όλων και να καλέσετε στη συνέχεια σε εκπομπές σας όποιους από τους ομιλητές νομίζετε, προκειμένου να παρουσιάσετε – σύμφωνα με το πρόγραμμά σας– αυτό που πρέπει. Ο λόγος σε σας.

ΠΑΡΑΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΚΑΙ ΜΜΕ: ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΣΤΟ ΠΕΚΙΝΟ

Π. ΓΕΡΑΚΑΡΗΣ

Αξιότιμες κυρίες και κύριοι σύνεδροι. Εκ μέρους του Δ.Σ. του Πανελληνίου Συνδέσμου Αθλητικών Συντακτών ευχαριστώ ιδιαίτερα τη Γενική Γραμματέα Ενημέρωσης και φίλη μας την κα Μαργαρίτα Παπαδά-Χειμώνα και Υπουργό Επικρατείας τον κ. Θόδωρο Ρουσόπουλο συνάδελφό μας, γι' αυτή την τιμητική πρόσκληση να συμμετάσχουμε σε αυτό το πολύ σημαντικό Διεθνές Συνέδριο.

Θεωρώ εξαιρετικά ενδιαφέρουσα αυτή τη θεματική ενότητα του 3ου Διεθνούς Συνεδρίου, επειδή αναφέρεται στο ρόλο την επίδραση και τελικά την αξία που μπορεί και πρέπει να έχουν οι Παραολυμπιακοί Αγώνες στη σύγχρονη αντίληψη για τη στάση της κοινωνίας απέναντι στα άτομα με αναπηρία.

Η σύνδεση του παραολυμπιακού κινήματος είναι αναπόφευκτη με τη γενικότερη θεώρησή μας για το ζήτημα της αντιμετώπισης συμπολιτών μας με κάποια αναπηρία. Εδώ όμως έχουμε να κάνουμε κυρίως με αθλητές που διεκδικούν μεγάλες διεθνείς διακρίσεις μέσα από υψηλές επιδόσεις, πολλές από τις οποίες είναι ανάλογες ή και υπέρτερες από εκείνες των συναδέλφων τους με αρτιμέλεια.

Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα, αναφέρθηκε από τον κ. Σταυριανόπουλο πριν από λίγο με συγκινησιακή φόρτιση μάλιστα, του Νοτιοαφρικανού δρομέα των 100, 200 και 400 μέτρων του Oscar Pistorius, που θέλει να μετάσχει στους Ολυμπιακούς Αγώνες, αφού φέρνει χρόνους ισότιμους ή και καλύτερους από άλλους αθλητές. Στο Πεκίνο δεν του επετράπη, ίσως στο Λονδίνο, θα το δούμε.

Να πούμε ότι ο Pistorius έχει αναπηρία και στα δύο κάτω άκρα. Αντιδρούν λοιπόν στη Διεθνή Ολυμπιακή Επιτροπή και κάποιες Διεθνείς Ομοσπονδίες, αλλά αυτά νομίζω ότι είναι προσχήματα εν αμαρτίαις. Δεν είναι μακριά η ημέρα πιστεύω που θα γίνουν δεκτά αυτά τα αιτήματα για ισότιμη μεταχείριση και συμμετοχή των μεγάλων αθλητών και αθλητριών στους Ολυμπιακούς Αγώνες.

Και ίσως να έχουμε ενιαίους Ολυμπιακούς Αγώνες χωρίς να υπάρχει η λέξη "παρά" που υπάρχει σήμερα, που εγώ ήδη το θεωρώ κακόηχο και ίσως υποκειμενικό για τόσο σημαντικούς αθλητές και αθλήτριες που μετέχουν στο παραολυμπιακό αθλητικό κίνημα.

Στους 13ους Παραολυμπιακούς Αγώνες του Πεκίνου τον προσεχή Σεπτέμβριο είμαι βέβαιος ότι θα πέσουν πολλά ρεκόρ και ο συναγωνισμός θα είναι πολύ μεγαλύτερος από αυτόν της Αθήνας. Κι αυτό λόγω των νέων και πιο δύσκολων ορίων για την πρόκριση που έβαλε η Διεθνής Παραολυμπιακή Επιτροπή.

Οργανωτικά δεν ξέρουμε ακόμα τι θα πετύχουν οι Κινέζοι, μαθαίνουμε ότι υπάρχουν κάποια λίγα προβλήματα στις προσβάσεις, αλλά έχουν δεσμευτεί ότι όλα θα είναι έτοιμα στην ώρα τους.

Απροσδόκητα μεγάλη σε μαζικότητα και ενθουσιασμό ήταν η συμμετοχή του ελληνικού κοινού το Σεπτέμβριο του 2004. Η συμμετοχή υπολογίστηκε σε 850 χιλιάδες άτομα και οι τηλεθεατές σε περισσότερα από 4 εκατομμύρια. Αυτό κατά κάποιο τρόπο υποχρέω-

ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΚΑΙ ΜΜΕ

σε και τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης να προβάλλουν περισσότερο τα αθλήματα και τις εικόνες των αθλημάτων από το καθημερινό πρόγραμμα των αγώνων.

Η Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση, που είχε τα τηλεοπτικά δικαιώματα, κινητοποίησε όλο τον μηχανισμό της και κάλυψε με επιτυχία πιστεύουμε τους Αγώνες, αλλά και μέσα από ιδιαίτερες εκπομπές, τις μεγάλες διακρίσεις και τα περίπου 20 μετάλλια των Ελλήνων και Ελληνίδων παραολυμπιονικών.

Να προσθέσω επίσης ότι στους Παραολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας διαπιστεύθηκαν 3103 εκπρόσωποι των ΜΜΕ και 68 κανάλια έστειλαν εικόνα και ήχο από το International Broadcasting Center, το IBC όπως λέμε εμείς, το κέντρο ραδιοτηλεόρασης, ενώ το κρατικό κανάλι παραχώρησε έξι έως επτά ώρες σε καθημερινή βάση από το πρόγραμμά του για την πλήρη κάλυψη του μεγάλου αυτού αθλητικού γεγονότος.

Αξιοσημείωτα σημεία αυτής της κάλυψης ήταν: Η επαγγελματική αντιμετώπιση του γεγονότος από τους δημοσιογράφους, η μετάδοση όλων των αγωνιστικών στοιχείων από την κάθε προσπάθεια των αθλητών στη διάρκεια των αγώνων.

Σε γενικές γραμμές οι σχολιαστές των ραδιοτηλεοπτικών Μέσων τα πήγαν καλά, απέφυγαν σπαραξικάρδιες και μάλλον κακόηχες κορώνες ευαισθησίας για «υπεραθλητές», για αθλητές με «ειδικές ικανότητες», ορολογία που έχουν απορρίψει ήδη στο σύνολό τους από χρόνια οι πρωταθλητές των παραολυμπιακών αθλημάτων, αλλά και γενικότερα το αναπηρικό αθλητικό κίνημα έχει απορρίψει αυτή την ορολογία.

Ελπίζω και εύχομαι οι χιλιάδες άνθρωποι της ενημέρωσης στο Πεκίνο να κινηθούν στα δημοσιογραφικά μετερίζια τους με τα ίδια κριτήρια, καθαρώς αθλητικά, γιατί οι αθλητές με αναπηρία είναι αθλητές και όχι πολίτες δεύτερης κατηγορίας.

Η τηλεοπτική αναμετάδοση των παραολυμπιακών αθλημάτων απαιτεί γνώση και εμπειρία και εξειδίκευση κι αυτό γιατί σε ορισμένα από αυτά, όπως είναι ο στίβος, η κολύμβηση και άλλα αθλήματα με ειδικούς κανονισμούς, ο σκηνοθέτης και οι δημοσιογράφοι και οι άλλοι συντελεστές της παραγωγής, οφείλουν να γνωρίζουν καλά τους κανονισμούς και τις εξειδικευμένες κατηγορίες με το βαθμό αναπηρίας που διέπουν τους αθλητές και τις αθλήτριες στο κάθε άθλημα και στα επιμέρους αγωνίσματά τους.

Η ΕΡΤ τα κατάφερε να προσφέρει στο ελληνικό κοινό ένα καλό αποτέλεσμα, με λίαν ικανοποιητικό ποσοστό θεαματικότητας και ταυτόχρονα να περάσει σημαντικά μηνύματα για την κοινωνία, για τους συμπολίτες μας, εκείνους τους συμπολίτες μας που τους έλαχε να έχουν από κάποιο ατύχημα ή από γεννησιμιού τους κάποια σωματική αναπηρία.

Εννοείται ότι κέρδισε σε εμπειρία ένα σημαντικό κομμάτι του δημοσιογραφικού και τεχνικού προσωπικού της Ελληνικής Ραδιοφωνίας Τηλεόρασης. Είναι κι αυτό μια επένδυση για μας. Είναι αλήθεια ότι τα 21 παραγκωνισμένα αθλήματα των θερινών Παραολυμπιακών Αγώνων απέκτησαν το δικό τους κοινό πλέον με τους αγώνες της Αθήνας και αυτό το βλέπουμε στην καθημερινή πράξη.

Σε εκπομπές και δελτία ειδήσεων γίνεται συχνά αναφορά σε επιτυχίες αθλητών και αθλητριών με αναπηρία, το είπε ο κ. Κωστήρης πριν από μένα και σωστά το είπε, οι

ΠΑΡΑΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΚΑΙ ΜΜΕ: ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΣΤΟ ΠΕΚΙΝΟ

εφημερίδες προβάλλουν πλέον τις διεθνείς διακρίσεις, ενώ όλο και περισσότεροι αθλητικοί συντάκτες δείχνουν ενδιαφέρον γι' αυτό το ρεπορτάζ.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα ο αξιόλογος αριθμός νέων και παλιών αθλητικών δημοσιογράφων που παρακολούθησαν ημερίδα που διοργάνωσε από κοινού πρόσφατα ο ΠΣΑΤ με την Ελληνική Παραολυμπιακή Επιτροπή, στη Θεσσαλονίκη. Έκανε ειδική αναφορά ο Πρόεδρος κ. Σταυριανόπουλος.

Ανάλογα σεμινάρια έχουν γίνει και στην Αθήνα και ο Σύνδεσμός μας βρίσκεται σε διαρκή επαφή με τη Διοίκηση και τον Τομέα Επικοινωνίας της Ελληνικής Παραολυμπιακής Επιτροπής και θέλω δημοσίως και από αυτό το βήμα να ευχαριστήσω τον Πρόεδρο, τον ακάματο αυτό εργάτη, τον χαλκέντερο αυτό εργάτη του παραολυμπιακού κινήματος.

Και καταθέτω μία πρόταση και μία παράκληση: να μην επιμείνει στην απόφαση που πήρε να αποχωρήσει από την ενεργό δράση, τον χρειαζόμαστε, η ελληνική κοινωνία, το ελληνικό παραολυμπιακό κίνημα τον χρειάζεται για πολλά χρόνια ακόμα.

Παρά την εξαντλητική κούραση που είχε προηγηθεί από τους Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας το 2004, όλα πιστεύουμε ότι λειτούργησαν άψογα στους Παραολυμπιακούς. Τα Κέντρα Τύπου, οι εγκαταστάσεις, οι υπηρεσίες, το επαγγελματικό και εθελοντικό προσωπικό εργάστηκαν με ενθουσιασμό και πάθος για την επιτυχία και της επιτυχίας αυτού του επίσης μεγάλου γεγονότος.

Το έντυπο υλικό και οι υπηρεσίες ηλεκτρονικής παροχής αξιόπιστων στοιχείων και πληροφοριών (INFO) λειτούργησαν επίσης υποδειγματικά. Βοήθησαν τους εκπροσώπους των ΜΜΕ να κάνουν τη δουλειά τους, η γενική εικόνα της μετάδοσης και προβολής των Παραολυμπιακών Αγώνων ήταν αρκετά ικανοποιητική.

Υπήρχε κι ένα πρόβλημα εξοικείωσης με τα παρεχόμενα στοιχεία και την κατηγοριοποίηση της συμμετοχής των αθλητών και των αθλητριών ανάλογα με την αναπηρία. Εδώ θα πρέπει να υπάρξει κάποια εκπαίδευση, ίσως και κάποια απλοποίηση των κανονισμών, αυτό όμως είναι ζήτημα της Διεθνούς Παραολυμπιακής Επιτροπής και των ανθρώπων που ασχολούνται ενεργά και στα τεχνικά ζητήματα του μεγάλου αυτού κινήματος.

Στο Πεκίνο προφανώς δεν προλαβαίνει στις 75 μέρες που απομένουν η διοργανώτρια αυτή πόλη μέχρι την τελετή έναρξης να κάνει κάτι πιο σημαντικό από αυτό που ετοιμάζεται. Έχει προβλήματα καθυστερήσεων και για τους Ολυμπιακούς Αγώνες, αλλά φαίνεται ότι θα υπάρξουν προβλήματα και στους Παραολυμπιακούς. Θα τα δούμε αυτά όταν θα βρεθούμε εκεί.

Εν πάση περιπτώσει στους 13ους θερινούς Παραολυμπιακούς Αγώνες οι διαπιστευμένοι δημοσιογράφοι, τεχνικοί και φωτορεπόρτερς θα ξεπεράσουν τους 5 χιλιάδες και 100 θα είναι οι τηλεοπτικοί σταθμοί που έχουν ζητήσει εικόνα ήχο και θέση σχολιαστών, ενώ ο χρόνος προβολής θα είναι περισσότερο από 800 ώρες. Είναι νέα ρεκόρ που δημιουργούνται, είναι μία αυξητική τάση την οποία ανέφερε ο κ. Κωστήρης, διαρκώς αυξάνεται ο χρόνος προβολής των Παραολυμπιακών Αγώνων γιατί είναι νέα δεδομένα στη διεθνή πολιτική και αθλητική σκηνή.

ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΚΑΙ ΜΜΕ

Για πρώτη φορά είδαν το 2004 το φως της δημοσιότητας εκτενή ρεπορτάζ από την αγωνιστική παρουσία, αλλά και αυτό που ονομάζουμε στις εφημερίδες κους-κους ή κουτσομπολιά -είναι αυτά που διαβάζονται πολύ στις εφημερίδες- για όσα συνέβαιναν στο χωριό, στα γήπεδα και στα προπονητήρια, καθώς και στην καθημερινότητα των αθλητών και αθλητριών και άλλων προσωπικοτήτων που παρακολουθούσαν τους Παραολυμπιακούς Αγώνες.

Μεγάλες φωτογραφίες και πρωτοσέλιδοι τίτλοι αφιερώθηκαν στα αστέρια, με χρυσά και παραολυμπιακά και άλλης απόχρωσης μετάλλια. Οι αθλητικοί συντάκτες και του γραπτού τύπου ανακάλυψαν έναν ακόμα σημαντικό τομέα απασχόλησης για άντληση θεμάτων με ενδιαφέρον και απήχηση.

Μπορεί η κληρονομιά που άφησαν οι Παραολυμπιακοί Αγώνες στην Αθήνα να ήταν άυλη, όπως είπε ο Πρόεδρος κ. Σταυριανόπουλος, εμείς όμως οι αθλητικοί συντάκτες διδαχθήκαμε σημαντικά πράγματα γύρω από τη δουλειά μας και για την κάλυψη κυρίως τέτοιων ξεχωριστών αποστολών έχουμε κάπως βελτιωθεί κι αυτό πρέπει να το δεχτούμε, όχι για να ευλογήσουμε τα γένια μας όμως.

Πολλά από τα στερεότυπα μπορεί να αντέχουν ακόμα, αλλά το παλεύουμε με τη συνδιοργάνωση ημερίδων και σεμιναρίων με την Ελληνική Παραολυμπιακή Επιτροπή, με ενημέρωση, με εκπαίδευση, με πίεση και παρεμβάσεις στο χώρο μας.

Η άλλη πλευρά λοιπόν της κάλυψης και οι μύθοι να δούμε που βρισκόμαστε, γιατί υπάρχει και η αρνητική πλευρά, υπάρχουν και τα αρνητικά φαινόμενα στο χώρο μας, που αποκαλύπτουν την άγνοια σε κάποιες περιπτώσεις τη ρατσιστική διάθεση και ενίοτε την αδιαφορία. Εμφανής είναι και η μηχανία, τα βλέμματα που δεν άντεχε η 18χρονη ανάπηρη φοιτήτρια στο καρτσάκι στη Φιλοσοφική Σχολή, όπως είπε ένας ομιλητής.

Και πραγματικά συγκλονίστηκε γιατί διέκοψε τα μαθήματά της, επειδή δεν μπορούσε να αντέξει τα βλέμματα των συμφοιτητών της. Καταλαβαίνετε πόσο σημαντικό πράγμα είναι αυτό να αντέχεις τα βλέμματα των άλλων και τι μηχανισμό αντίστασης πρέπει να προβάλλει ένας άνθρωπος που έχει καθηλωθεί για κάποιους λόγους σε ένα αναπηρικό καρτσάκι.

Και πρέπει να εκφράσω το θαυμασμό μου εδώ για την Κορίνα Θεοδωρακάκη τη συνάδελφό μου, την αγαπημένη μου συνάδελφο που έχει ασχοληθεί και με τα αθλητικά και έκανε σήμερα το συντονισμό στη δεύτερη θεματική ενότητα και το Σπύρο Τσάμη, επίσης αθλητικό συντάκτη, ο οποίος από ατύχημα κι αυτός έχασε τη δυνατότητα να περπατάει και κινείται με αναπηρικό καρτσάκι. Τους θαυμάζουμε και τους αγαπάμε.

Θα μου επιτρέψετε επίσης να πω ότι πήγα πρόσφατα για ρεπορτάζ μαζί με τον κ. Κωστάρη στις εγκαταστάσεις του Αγίου Κοσμά και οι αθλητές και οι αθλήτριες του στίβου γυμνάζονταν στους ίδιους χώρους όλοι μαζί και η εθνική ομάδα στίβου που θα πάει στους Ολυμπιακούς και η εθνική ομάδα στίβου που θα πάει στους Παραολυμπιακούς. Είναι μία παρέα όλα αυτά τα παιδιά και μας ξεπερνούν οι νέοι και κάνουν βήματα πιο γρήγορα από μας των περασμένων γενεών.

ΠΑΡΑΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΚΑΙ ΜΜΕ: ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΣΤΟ ΠΕΚΙΝΟ

Πιστεύουμε στη νέα γενιά, εναποθέτουμε εκεί την πίστη και την ελπίδα μας να απομακρυνθεί η μιζέρια και η γκριζα συμπεριφορά απέναντι στα άτομα με κινητικά προβλήματα και με κινητικές δυσκολίες. Και δεν αντέχουμε στην ιδέα και στη σκέψη και στην υποκρισία για δήθεν δυστυχία του αναπήρου, δεν υπάρχουν δυστυχημένοι ανάπηροι, υπάρχουν συμπολίτες απολύτως ισότιμοι με ίδια δικαιώματα και ίδιες υποχρεώσεις.

Κλείνοντας κυρίες και κύριοι θα μου επιτρέψετε να πω ότι η Ελλάδα και η Αθήνα έκανε τα πρώτα αξιόλογα βήματα το 2004. Έμεινε όχι μόνο άυλη, αλλά και ορατή κληρονομιά στην πόλη της Αθήνας, χρειάζονται όμως πάρα πολλά να γίνουν ακόμα, το βλέπουμε στην καθημερινότητά μας.

Η ΕΡΤ, το κρατικό κανάλι που όλοι το κατηγορούν, έδωσε ένα καλό δείγμα κάλυψης και ευαισθησίας και θα μου επιτρέψετε να το πω εδώ έστω κι αν δεν αρέσει η λέξη, αλλά και τα άλλα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης επίσης έδωσαν δείγματα ότι συμμετέχουν, στηρίζουν την αθλητική προσπάθεια και την αθλητική επιτυχία και μόνο κι όχι το σημείο της μειονεξίας και της αναπηρίας του αθλητή και της αθλήτριας.

Γραπτός και ηλεκτρονικός Τύπος συνέβαλαν στο μέτρο που μπορούσαν να σπάσουν τα στερεότυπα, να αλλάξει το σκηνικό, να αποδεχθούμε τους αθλητές και τις αθλήτριες με αναπηρία σαν ισότιμους αθλητές στους στίβους, στα γήπεδα και πάνω στα βήματα των νικητών. Κλείνοντας, συλλογίζουμε την ίδια συνταγή, με το ίδιο μήνυμα και στο Πεκίνο. Μπορούμε, συνεχίζουμε και πρωτοπορούμε. Σας ευχαριστώ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ

Κύριε Γερακάρη, κ. Πρόεδρε, σας ευχαριστούμε πάρα πολύ για τη συνοπτική αλλά πλήρη εικόνα που μας δώσατε, τόσο για τα πεπραγμένα της ΕΡΤ σε ό,τι αφορά στους Παραολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας όσο και για ό,τι σχεδιάζετε να πράξετε για τους Παραολυμπιακούς Αγώνες του Πεκίνου.

Κυρίες και κύριοι, τελειώνοντας θα ήθελα να αναφερθώ στις παραμέτρους του αθλητισμού για τις οποίες επιφυλάχτηκα να μιλήσω τελευταίος και παράλληλα να κάνω μία πρόταση προς όλους και ιδιαίτερα προς τον κ. Γερακάρη, σχετικά με το μήνυμα που θα πρέπει ίσως να στείλει, αρμοδίως, η Ελλάδα στο Πεκίνο. Θα την καταθέσω χωρίς να την αναπτύξω. Όμως τα πρακτικά που θα εκδοθούν θα την περιλαμβάνουν στο σύνολό της.

Την Παιδαγωγική την ενδιαφέρει ή, ακριβέστερα, θα πρέπει να την ενδιαφέρει, πριν και πάνω απ' όλα, το Υποκείμενο τής μάθησης σε συνάρτηση με τον κοινό για όλους τους ανθρώπους στόχο τής αγωγικής διαδικασίας. Όμως κοινός, για όλους τους ανθρώπους, στόχος με τη χρησιμοποίηση «ίσων» για όλους μέσω των σημαίνει διατήρηση του προβλήματος της διαφοράς, το οποίο δημιουργεί η ελλειμματική –ως προς τη στάση και τη δράση της– κοινωνία απέναντι στα Πρόσωπα με Αναπηρία (ΠΜΑ). Επομένως για την κάλυψη τού ελλείμματος είναι απαραίτητη η τήρηση ορισμένων αρχών, όπως η αρχή τής *συμπληρωματικότητας*.

ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΚΑΙ ΜΜΕ

Στο πλαίσιο τής Ειδικής Αγωγής, μια μορφή συμπληρωματικότητας αποτελεί και η *συνεργατική διδασκαλία* (co-teaching). Η έννοια τής συνεργασίας με την προοπτική τής ένταξης και λειτουργικής ενσωμάτωσης τού μαθητή στην τάξη – η οποία αποτελεί πρότυπο και προπαρασκευή τής κοινωνικής λειτουργικής ένταξης και ενσωμάτωσης – προϋποθέτει τη συνεργασία δύο εκπαιδευτικών. Η συνεργασία αυτή, εφόσον είναι αρμονική, αφενός μεν καταργεί το «ιεραρχικό» σύστημα τού «κυρίαρχου» δασκάλου και τού «ακολουθούντος» δασκάλου και αφετέρου αποτελεί παράγοντα ένταξης αποφασιστικής σημασίας. Διότι «στη συνεργατική διδασκαλία τόσο ο δάσκαλος τού κανονικού σχολείου, όσο και ο δάσκαλος τού ειδικού σχολείου βρίσκονται ταυτόχρονα στην τάξη, έχοντας μέσα σ' αυτή κοινές υπευθυνότητες για συγκεκριμένες εκπαιδευτικές διαδικασίες».

Στο πλαίσιο αυτό έχουμε καταμερισμό τής εργασίας και εναλλαγή ρόλων των δασκάλων, ομαδική εργασία, θέματα σχετικά, παράλληλα ή αλληλένδετα αλλά και θέματα αντιπαράθεσης, ενώ η έννοια τής αίθουσας διευρύνεται και δίδεται η ευκαιρία να δημιουργηθούν ισότιμες σχέσεις μεταξύ όλων των παιδιών, αλλά και νέο ενδιαφέρον από πλευράς γονέων.

Επίσης, η έννοια τής συνεργασίας προβλέπει και τη συνεργασία μεταξύ μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και μαθητών «χωρίς ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες», καθώς και ΠΜΑ και «Προσώπων χωρίς Αναπηρία» (ΠΧΑ), καθόσον μάλιστα η διευρύνση τού συνεργατικού σχεδιασμού μπορεί να συμβάλει στην ανάλυση των τρόπων ανάπτυξης ομαδικών συνεργατικών προσεγγίσεων για την εφαρμογή πρακτικών ένταξης.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα για την κατ' αίσθηση αντίληψη τής λειτουργικής ένταξης και ενσωμάτωσης, ως αποτέλεσμα συνεργασίας ΠΜΑ και ΠΧΑ, μας δίνει ο αθλητισμός. Διότι ο αθλητισμός επιτυγχάνει να επηρεάζει και να κατευθύνει, άμεσα ή έμμεσα, τόσο τον αθλούμενο και τον θεατή, ως άτομα ή μέλη ομάδας, όσο και τους παράγοντες που εμπλέκονται σ' αυτόν ή τον χρησιμοποιούν. Έτσι κάθε αθλητικό γεγονός αποτελεί φύσει και θέσει πομπό μηνυμάτων και γενικά έχει Ανθρωπαγωγική υπόσταση. Στο πλαίσιο αυτό «διδάσκει» διάφορες συμπεριφορές, και μάλιστα όχι πάντοτε θετικές.

Θεωρητικά τα θετικά στοιχεία είναι η *ευγενής άμιλλα*, η *ενίσχυση τού χαρακτήρα των νέων*, η *«αφοσίωση σε ένα ιδεώδες ανώτερου τρόπου ζωής, η επιδίωξη τής τελειότητας»* και σε κάθε περίπτωση (σύμφωνα με την έμπνευση τού Κουμπερτέν από ένα κήρυγμα τού επισκόπου τής Πενσιλβάνια στους αγώνες τού 1908) *αυτό που έχει σημασία είναι η συμμετοχή* [Organisation Internationale de la Francophonie (2004). *L'important, c' est de participer*. 28, rue de Bourgogne, 75007 Paris, σ. 8 και 12]. Όμως, όπως καθημερινά αποδεικνύεται ο στόχος είναι το ρεκόρ και η διάκριση – και μάλιστα παραθερώντας ή μη συνεκτιμώντας τις μακροπρόθεσμες επιπτώσεις που θα έχει για μεν τον αθλούμενο η με οποιονδήποτε τρόπο υπέρβαση των φυσικών δυνάμεων και αντοχών του, για δε τους υπολοίπους η λειτουργία των αρνητικών παραδειγμάτων τού αθλητισμού. Γι' αυτό σε κάθε περίπτωση, και κυρίως στην περίπτωση τής αθλητικής δραστηριότητας με στόχο τον πρωταθλητισμό, το πρωταρχικό μέλημα κάθε πλευράς θα

ΠΑΡΑΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΚΑΙ ΜΜΕ: ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΣΤΟ ΠΕΚΙΝΟ

πρέπει να είναι η μη επιβάρυνση του αθλούμενου. Άλλωστε, σε ό,τι αφορά στα ΠΜΑ, ως μην ξεχνάμε ότι η αφητηρία των Παραολυμπιακών βρίσκεται στη λειτουργική αποκατάσταση και όχι στον συναγωνισμό ή τον πρωταθλητισμό.

Έτσι, συγκρίνοντας τις Ολυμπιάδες με τις Παραολυμπιάδες θα μπορούσαμε σχεδόν να ταυτίσουμε τις συνιστώσες και τις προεκτάσεις τους. Όμως δεν θα πρέπει να μείνουμε στα κοινά χαρακτηριστικά. Διότι η εξομίωση των προσπαθειών, των μέσων και των μηνυμάτων μπορεί να καταλήξει σε μια ταυτοποίηση με αποτέλεσμα η προσπάθεια των αθλητών με αναπηρία να είναι κάτι που αποτελεί μίμηση και άρα να μην είναι κάτι που εκπέμπει τα δικά του μοναδιαία διαχρονικά μηνύματα, όπως αυτά στα οποία αναφέρθηκαν οι εισηγητές, ως κατ' εξοχήν αρμόδια πρόσωπα.

Σ' αυτά ακριβώς τα μηνύματα των εισηγητών παρακαλώ να μου επιτρέψετε να προσθέσω το παράδειγμα της *συνεργατικής άθλησης*, το οποίο μας στέλνει ένα μήνυμα για συνεργατική κοινωνική ένταξη και ενσωμάτωση του ΠΜΑ. Το μήνυμα το εκπέμπει ο τρόπος με τον οποίο συνεργάζονται ο αθλητής με προβλήματα όρασης και ο χωρής αναπηρία «συναθλητής - οδηγός» του ή ο «οδηγός» του στα αγωνίσματα των δρόμων και των αλμάτων, αντίστοιχα. Όσοι παρακολουθήσαμε την Παραολυμπιάδα του 2004 είδαμε τα δύο πρόσωπα, δηλαδή τον αθλητή και τον οδηγό του, στα μεν αγωνίσματα των δρόμων να είναι συνδεδεμένα μεταξύ τους με έναν υλικό «ελαστικό δεσμό» και να αγωνίζονται από κοινού ως ένα πρόσωπο για ένα σκοπό, στα δε αγωνίσματα των αλμάτων να βρίσκονται συνεχώς ο ένας απέναντι στον άλλο, με τον οδηγό έξω από το σκάμμα – στον ίδιο άξονα του διαδρόμου του άλματος– για να καθοδηγεί φωνητικά τον αθλητή. Στις εικόνες αυτές και τις ερμηνευτικές προσεγγίσεις τους εμπερικλείεται, ίσως, και ολόκληρη η φιλοσοφία του τρόπου τής λειτουργικής σχολικής, επαγγελματικής και κοινωνικής ένταξης και τής ποιότητας ζωής των ΠΜΑ.

Παίρνοντας λοιπόν αφορμή από τα παραδείγματα αυτά του αθλητισμού, θέτω το ερώτημα: Μήπως ένα μήνυμα –ανάλογο με το διαχρονικό μήνυμα που ξεκίνησε από την αρχαία Ολυμπία πριν από 28 αι., ως ιερή εκκεχειρία, για να αναβιώσει και να συμπληρωθεί, πριν από ένα περίπου αι., με το Ολυμπιακό αξίωμα *Citius, Altius, Fortius* (γρηγορότερα, ψηλότερα, δυνατότερα), ταξιδεύοντας από τότε σε όλο τον κόσμο– είναι αυτό που θα πρέπει να φύγει από την Αθήνα σήμερα προς το Πεκίνο για να προστεθεί στα άλλα μηνύματα των Παραολυμπιακών και από εκεί όλα μαζί να ταξιδεύσουν σε όλο τον κόσμο; Δηλαδή το μήνυμα τής *συμπληρωματικότητας* με τη μορφή τής συνεργασίας ΠΜΑ και ΠΧΑ.

Μήπως δεν θα ήταν άστοχο αν το παλαιό μήνυμα --για γκρέμισμα μέρους των τειχών της πόλης του Ολυμπιονίκου αναδιατυπωνόταν κάπως έτσι: *Κάθε ενέργεια συνεργατικής συμπληρωματικότητας γκρεμίζει ένα μέρος του τείχους που υψώνεται μεταξύ των ανθρώπων* –ή απλούστερα– *που δημιουργεί τη διαφορά;*

Σας ευχαριστώ πολύ κυρίες και κύριοι, σας ευχαριστώ όλους.

Θα ήθελε κάποιος σύνεδρος να ερωτήσει ή να προτείνει κάτι; Παρακαλώ ο κ. Τζέλιος από το «ΕΛΕΠΑΠ RADIO» έχει τον λόγο.

ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΚΑΙ ΜΜΕ

κ. ΤΖΕΛΙΟΣ

Άκουσα πάρα πολλά όμορφα πράγματα που ειπώθηκαν..

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ

Και άσχημα ακούσατε, και άσχημα, όχι μόνο όμορφα.

κ. ΤΖΕΛΙΟΣ

Και άσχημα άκουσα αλλά και πολύ όμορφα πράγματα κι αλλού θέλω να καταλήξω. Θα καταλήξω σε μία θλιβερή διαπίστωση. Στις 6 και 7 του μηνός έγινε το Πανελλήνιο Πρωτάθλημα Στίβου Ατόμων με Αναπηρίες κι εκεί δεν υπήρχε παρά μόνον η «Εκτη Αίσθηση». Και το έμαθα από μια και μόνο εφημερίδα από τη «SPORT DAY». Κι έρχομαι σε σας κ. Κωστάρη. Καμία άλλη εφημερίδα δεν ασχολήθηκε, οπότε εγώ δε βλέπω βελτίωση. Συγγνώμη.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ

Τι ζήτησε προηγουμένως; Διεύρυνση του χώρου, δηλαδή πέραν των αθλητικογράφων και οι υπόλοιποι δημοσιογράφοι να ασχοληθούν με τα θέματα αυτά.

Σ. ΚΩΣΤΑΡΗΣ

Ναι, δεν είπαμε ότι άλλαξαν τα πράγματα από τη μια μέρα στην άλλη, απλώς ότι η «SPORT DAY» αυτό το δημοσίευμα που αναφέρεστε από ότι θυμάμαι είναι ένα ολοσέλιδο αφιέρωμα, όπου αναφέρεται στο διαφορετικό πρωτάθλημα στίβου.

κ. ΤΖΕΛΙΟΣ

Ακριβώς, και ήταν η μόνη.

ΠΑΡΑΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΚΑΙ ΜΜΕ: ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΣΤΟ ΠΕΚΙΝΟ

Σ. ΚΩΣΤΑΡΗΣ

Ήταν η μόνη. Κάτι τέτοιο πριν από τέσσερα χρόνια θα ήταν αδιανόητο, μία εφημερίδα αθλητική να αφιερώνει σε ένα πρωτάθλημα που θα γίνει, στο οποίο δεν αναφέρεται κάτι παραπέρα, μία ολόκληρη σελίδα. Δεν έχουμε εισέλθει στην εποχή που όλα είναι ρόδινα και ωραία, έχουμε πολλή δουλειά ακόμα κι ελπίζω κι εσείς με το ραδιοφωνικό σας σταθμό και με τις δικές σας πρωτοβουλίες να βοηθήσετε σε αυτό.

Η δημοσιότητα που πρέπει να δημιουργηθεί για τα άτομα με αναπηρία πρέπει να βοηθήσουμε κι εμείς για να δημιουργηθεί. Να δημιουργήσουμε το υλικό, για να πάμε και μπροστά. Γιατί κι ένας άλλος λόγος που δεν επικοινωνούνται πολλά γεγονότα είναι γιατί οι φορείς που τα διοργανώνουν δεν τα προβάλλουν αρκετά.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ

Σας ευχαριστώ πολύ όλους. Κλείνουμε με το μήνυμα της **συνεργατικότητας**. Σας ευχαριστώ πάρα πολύ όλους.

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ ΓΙΑ ΓΕΥΜΑ